

r+m, Research en Marketing bv

DI: 123936

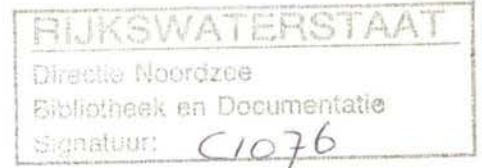

r+m, Research en Marketing bv

Honigmanstraat 37b
6411 LJ Heerlen
Postbus 343
6400 AH Heerlen
telefoon 045-713483

Bankrelatie:
Amro-bank nv, Heerlen
42.29.54.004
Postgiro Amro-bank, Heerlen
105 00 85

Datum
Za referentie 6 86 15
Ojktnummer

Rapport inzake een onderzoek naar
het gebruik van informatie over de
Noordzee t.b.v. Rijkswaterstaat
(Directie Noordzee) te Rijswijk

Heerlen, 30 september 1986.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of worden bewerkt
en/of worden samengevat, in welke vorm dan ook, zonder uitdrukkelijke
schriftelijke toestemming van r+m, Research en Marketing b.v.

Voorwoord

Rijkswaterstaat (Direktie Noordzee) heeft het initiatief genomen tot het ontwikkelen van een Marien Informatie Systeem (MARIS). De doelstelling van het projekt wordt in de notitie: "Projektvoorstel Marien Informatie Systeem", d.d. 19-11-1985, als volgt omschreven: "het werkstelligen van een doelmatige informatievoorziening in de vorm van een eenvoudig toegankelijk informatiesysteem ten behoeve van beleid, beheer, ontwerp, uitvoering van werkzaamheden en onderzoek, gerelateerd aan de Noordzee en ten dienste van overheid en partikulieren". Het is de bedoeling om het informatiesysteem in 3 fasen op te bouwen en wel:

- fase 1: een verwijssysteem (wie in Nederland beschikt over welke kennis/informatie m.b.t. de Noordzee)
- fase 2: een data-uitwisselingssysteem (verbetering van toegankelijkheid en uitwisseling van eigenlijke informatie)
- fase 3: een adviesstelsysteem (mogelijkheid tot combineren en manipuleren van informatie)

Thans is de ontwikkeling van het verwijssysteem aan de orde (fase 1) Voor het welslagen van de hiervoor genoemde doelstelling in het algemeen, en het verwijssysteem in het bijzonder, is het van belang dat er een adekwaat inzicht bestaat in de informatiebehoefte van de groepen die hetzij ter verruiming van hun kennis, hetzij voor de uitoefening van hun taak informatie m.b.t. de Noordzee vragen.

Alvorens de informatiebehoefte van bedoelde groepen kan worden gemeten, dienen zij eerst nader te worden afgebakend. Het onderzoek vindt daarom in twee fases plaats.

Fase 1: desk-research

Met behulp van bestaande bronnen is in eerste instantie een beeld van

de markt geschetst t.a.v. de volgende aspecten:

- profiel van de doelgroepen (aard van hun aktiviteit(en), relevante afdelingen en funktionarissen)
- aantal bedrijven, organisaties, instellingen enz. per doelgroep (naar hoofd- en subgeledingen)
- orde van grootte van de informatiebehoefte per doelgroep (primaire/ secundaire doelgroep)

Fase 1 wordt beschreven in deel I van dit rapport.

Fase 2: kwalitatief en kwantitatief onderzoek onder primaire en se-

cundaire doelgroepen

Deze fase heeft tot doel nader inzicht te verwerven in de behoeften aan en het zoekgedrag van informatie m.b.t. de Noordzee door de primaire en secundaire doelgroepen.

Omdat het moeilijk is voor mensen om (over welk onderwerp dan ook) behoeften te verbaliseren, is het in eerste instantie niet zinvol vooraf een gestructureerde vragenlijst te ontwerpen. Het is beter te vertrekken vanuit de betrokkenheid van de respondent bij de Noordzee en de problemen die hij/zij in het verlengde daarvan ervaart.

Uitgaande van deze problemen kan worden nagegaan of en aan welke informatie de respondent in dat verband behoefte heeft. Vervolgens kan de aandacht worden gericht op de wijze waarop men die informatie thans zoekt, hoe vaak men dat doet, bij welke instanties. Het is daarbij voorts van belang te informeren naar problemen die men bij het zoeken ervaart en de wensen die men heeft t.a.v. de informatie, alsmede de kondities waaronder (o.a. kosten) men eventueel van een centrale ingang gebruik zou maken.

Om deze elementen op het spoor te komen is een aantal diepte interviews gevoerd met funktionarissen van bedrijven en organisaties behorend tot de op grond van fase 1 omschreven primaire doelgroepen. Dit kwalitatieve onderzoek wordt beschreven in deel II van dit rapport.

Mede op grond van de resultaten uit het kwalitatieve onderzoek is een gestructureerde vragenlijst opgesteld (gesloten antwoordcategorieën), gericht op het achterhalen van informatiebehoeften, informatiezoekgedrag en knelpunten daarbij. Deze vragenlijst is via een schriftelijke enquête voorgelegd aan een a-selekte steekproef van bedrijven en organisaties die op grond van fase 1 kunnen worden beschouwd als primaire gebruikers enerzijds en secundaire gebruikers anderszijds.

Gezien de bedoeling van het verwijssystem van MARIS - intermediair tussen aanbieders en vragers van informatie m.b.t. de Noordzee - zijn met het oog op de afstemming van de te leveren diensten op de wensen van de gebruikers in eerste instantie twee aspecten van belang en wel:

- de vraagstukken die men tegen komt en de soort informatie die groepen zoeken;
- het huidige informatie-zoekgedrag van groepen en de problemen die daarbij worden ervaren.

Inzicht in het eerste aspect geeft aanknopingspunten voor de meest relevante ingangen van het te ontwikkelen verwijssystem. Inzicht in het tweede aspect is van belang voor de criteria die moeten worden aangelegd t.a.v. de performance van het verwijssystem.

Het kwantitatieve onderzoek heeft tot doel t.a.v. deze aspecten een representatief beeld te verschaffen van de potentiële gebruikers van MARIS. Omdat dit onderzoek zodoende het sluitstuk van het gehele onderzoeksproject vormt, krijgt het in dit rapport de meeste aandacht. Het wordt beschreven in deel III.

Wij spreken het vertrouwen uit, dat op grond van dit onderzoek een beeld kan worden geschilderd van de mate waarin binnen de geledingen van de doelgroep gebruik wordt gemaakt van informatie over de Noordzee, alsmede van de rol die eksterne instanties bij het verkrijgen van die informatie spelen.

Op grond hiervan kunnen criteria worden afgeleid voor het gewenste functioneren van Maris, alsmede voor de wijze waarop Maris onder de aandacht van potentiële gebruikers kan worden gebracht.

drs. W.J.A. Nelissen,
senior-projectleider.

drs. P.L.C. Nelissen,
directeur.

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>Pag. nrs.</u>
Voorwoord	3
Inhoudsopgave	7
Deel I: <u>Afbakening van potentiële doelgroepen, van een MARIEN informatiesysteem (MARIS)</u>	9
Hoofdstuk 1: <u>Inleiding; werkwijze</u>	9
Hoofdstuk 2: <u>Resultaten en konklusies</u>	13
Deel II: <u>Kwalitatief onderzoek naar gebruik van informatie over de Noordzee</u>	15
Hoofdstuk 1: <u>Inleiding</u>	15
Hoofdstuk 2: <u>Samenvatting van de uitkomsten</u>	17
Deel III: <u>Kwantitatief onderzoek naar gebruik van informatie over de Noordzee</u>	21
Hoofdstuk 1: <u>Inleiding</u>	21
Hoofdstuk 2: <u>Gebruiksfrekwentie</u>	23
Hoofdstuk 3: <u>Kenmerken van de gebruikte informatie</u>	25
3.1. Vakgebieden	25
3.2. Gebruiksfunkties	27
3.3. Soort informatie	28

Hoofdstuk 4:	<u>Informatiebronnen</u>	31
	4.1. Het raadplegen van interne versus eksterne bronnen	31
	4.2. Mate waarin diverse eksterne bron- nen worden geraadpleegd	31
Hoofdstuk 5:	<u>Knelpunten bij het zoeken naar informatie</u>	37
	5.1. Zoekfrequentie intern en ekstern	37
	5.2. Mate waarin knelpunten een rol spelen	38
Hoofdstuk 6:	<u>Beschikbaarheid van informatie t.b.v. MARIS</u>	41
Hoofdstuk 7:	<u>Konklusies en suggesties inzake marketing en promotie van MARIS</u>	43
Bijlage 1:	<u>Deel I</u>	47
	1.1. Overzicht van potentiële doelgroepen en hun omvang	
Bijlage 2:	<u>Deel II</u>	
	2.1. Checklist t.b.v. de interviews	
	2.2. Protokollen van de interviews	
Bijlage 3:	<u>Deel III</u>	
	3.1. Vragenlijst en bescheiden	
	3.2. Verantwoording van het onderzoek	

Deel I: Afbakening van potentiële doelgroepen, voor een MARIEN informatiesysteem (MARIS)

Hoofdstuk 1: Inleiding; werkwijze

M.b.v. bestaande adres bronnen, te weten:

- Nederlandse Olie en Gas Exploratie en Produktie Associatie (NOGEPA) ledenlijst oktober 1985
- Staatsalmanak voor het koninkrijk der Nederlanden 1985
- Pyttersen's Nederlandse almanak 1984 (handboek van personen en instellingen in Nederland en de Nederlandse Antillen)
- NV Databank van Kamers van Koophandel en Fabrieken in Nederland, SBI kode, 1985
- NV Databank van de Kamers van Koophandel en Fabrieken in Nederland, Geselekteerde adressen, 1986
- Planologisch adresboek, NIROV, PRO, DVEB, 1985
- Jaarboek 1985, Federatie "0"
- Adreslijst Stichting natuur en milieu 1985
- The Netherlands Industrial Council for Oceanology (IRO), Netherlands Offshore Catalogue 1986

is een eerste selectie gemaakt van bedrijven, organisaties, instellingen, verenigingen, stichtingen enz. die gezien hun activiteit(en) en/of taakomschrijving en/of doelstelling belang zouden kunnen hebben bij informatie inzake de Noordzee.

Vervolgens zijn de geselekteerde eenheden, opnieuw op grond van hun activiteit(en) en/of taakomschrijving en/of doelstelling, geanalyseerd om te komen tot een zo homogeen mogelijk stelsel van hoofd- en subgedingen. Daaruit is de volgende indeling geresulteerd:

1. Bedrijven

1.1. Zeevaart

- grote tankvaart

- grote vaart niet eerder genoemd
- kleine handelsvaart
- redding en berging
- loods- en sijnwezen
- sluis- en havenwezen
- zeevaart verwante bedrijven
- 1.2. Zeevisserij
 - zee- en kustvisserij
 - oester en mosselteelt
- 1.3. Olie-, gaswinning en exploratie
 - aardolie winningsbedrijven
 - aardgas winningsbedrijven
 - aardolie en -gaswinningsbedrijven
 - aardolie en - gas exploratiebedrijven
- 1.4. Aannemers grond-, weg- en waterbouw
 - aannemers g.w.w. algemeen
 - grond-/putboorbedrijven
 - baggerbedrijven
- 1.5. Scheepsbouw en reparatie
 - nieuwbouw en reparatie van:
 - . vissersvaartuigen
 - . zeesleepboten
 - . baggermaterieel
 - . booreilanden e.d.
 - nieuwbouw en reparatie schepen voor de kleine handelsvaart
 - nieuwbouw + reparatie overige zeeschepen

2. Adviseurs

- 2.1. Partikuliere adviesburo's
 - bouw- en waterbouwkunde
 - technische installaties
 - ruimtelijke ordening
 - scheepsbouwkunde + baggerwerken
 - werktuigbouwkunde

2.2. Overheid

- ministerie van VROM
- ministerie van V + W
- ministerie van E.Z.

3. Belangenverenigingen, organisaties e.d.

3.1. Professionele, stands-, beroepsorganisaties

- organisaties uit de bouwwereld
- organisaties op het gebied van technologie
- organisaties op het gebied van de scheepvaart
- organisaties op het gebied van de zeevisserij

3.2. Ideële belangenverenigingen

- landelijk opererende verenigingen
- provinciaal opererende verenigingen

4. Onderwijs en research

4.1. Lager- en middelbaar beroepsonderwijs

4.2. Hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs + research

4.3. Departementale onderzoeksinstellingen c.q. afdelingen

4.4. Overige onderzoeksinstellingen

5. Beleid/bestuur

5.1. Dienstonderdelen van departementen

- ministerie van VROM
- ministerie van V + W
- ministerie van E.Z.
- ministerie van L + V

5.2. Interdepartementale/koördinerende kolleges

5.3. Beleids-/bestuursinstellingen op provinciaal en gemeentelijk nivo

- havenschappen e.d.
- Provinciale Waterstaat (kustprovincies)

6. Defensie

- Defensiestaf
- Koninklijke Marine

Voordat de in eerste instantie uit de genoemde bronnen geselecteerde eenheden werden toegedeeld aan de onderscheiden hoofd-subgeledingen, zijn ze eerst gecontroleerd op meervoudige vermelding. Sommige eenheden komen immers voor in meerdere adresbronnen en/of worden op meer plaatsen in dezelfde bron vermeld. De aldus resterende eenheden zijn slechts op één plaats ondergebracht in de hiervoor beschreven indeling, op grond van hun belangrijkste activiteit, en/of taak, en/of doelstelling. Desondanks moet erop worden gewezen dat indeling in laatste instantie arbitrair blijft.

Tenslotte is bezien in hoeverre de aldus ingedeelde eenheden op grond van hun activiteiten en/of taakomschrijving en/of doelstelling, kunnen worden gerekend tot de primaire, danwel secundaire doelgroepen. Waarbij vooralsnog onder primaire doelgroepen worden verstaan de organisaties en bedrijven die waarschijnlijk frekwent gebruik maken van informatie inzake de Noordzee en onder secundaire doelgroepen bedrijven en organisaties die gezien hun activiteiten dit, naar het zich laat aanzien, slechts incidenteel doen*.

* In deel III wordt deze veronderstelling nader getoetst.

Hoofdstuk 2: Resultaten en konklusies

Op grond van een nauwkeurige screening van beschikbare adres bronnen is een betrouwbare beschrijving van de potentiële marktomvang van MARIS naar hoofd- en subgeledingen mogelijk gebleken.

Hierna wordt in de vorm van een tabel een overzicht gegeven van de potentiële marktomvang van MARIS.

De markt bestaat uit ca. 600 eenheden die vooralsnog tot primaire doelgroepen kunnen worden gerekend en ca. 1000 die vooralsnog tot secundaire doelgroepen behoren, aldus verdeeld over 6 hoofddoelgroepen.

Overzicht potentiële marktomvang MARIS naar hoofdgeleding en soort gebruiker

	<u>primaire gebruikers</u>	<u>secundaire gebruikers</u>
1. bedrijven	430	848
2. adviseurs	66	-
3. belangenorganisaties	26	55
4. onderwijs en research	55	64
5. beleid en bestuur	51	19
6. defensie	6	-
totaal	634	986

In bijlage 1.1. is dit overzicht nader uitgewerkt.

Per hoofdkategorie uit de hiervoor beschreven indeling is een tabel samengesteld, waarin tevens de subgeledingen naar omvang zijn onderscheiden. Waar nodig wordt achter de betreffende tabel een beknopte nadere toelichting op de samenstelling gegeven. Met uitzondering van de categorie bedrijven bestaan van alle opgenomen eenheden lijsten waarop tenminste naam en adres van de betreffende eenheid is opgenomen. Van de

meeste eenheden zijn daarnaast ook namen van afdelingen en funktionarissen bekend, alsmede een omschrijving van taak en/of doelstelling. Namen en adressen van bedrijven zijn verkrijgbaar bij de NV Databank

Doordat van de opgenomen eenheden tenminste naam en adres bekend, c.q. verkrijgbaar zijn, is dit universum tevens als steekproefkader ten behoeve van fase 2 (deel II en III van dit onderzoek) gebruikt.

Bovendien kan met behulp hiervan desgewenst een begin worden gemaakt met de opbouw van een mailing bestand ten behoeve van informatie over en promotie van MARIS.

Beschikbare, c.q. bekende bronnen geven slechts een beperkt inzicht in de aard van de informatiebehoefte met betrekking tot de Noordzee. Aanknopingspunten boden activiteiten en/of taakomschrijving en/of doelstelling.

De indeling in primaire en secundaire doelgroepen moet daarom, zoals hiervoor reeds is gesteld, als een voorlopige worden beschouwd. In deel III wordt hierop terug gekomen.

Deel II: Kwalitatief onderzoek naar gebruik van informatie over de Noordzee

Hoofdstuk 1: Inleiding; werkwijze

Doel van het onderzoek

Het onderzoek had een vierledig doel, te weten het verkrijgen van nader inzicht in:

- de mate waarin gebruik wordt gemaakt van informatie over de Noordzee
- de benodigde soort van informatie over de Noordzee
- het informatiezoekgedrag en de daarbij ervaren knelpunten
- de mate waarin Maris als totaal systeem in een behoefte kan voorzien

Methode van onderzoek

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de methode van individuele diepte-interviews. De gebezigde methodiek van kwalitatief onderzoek impliceert dat aan de uitkomsten primair een heuristische en indicatieve betekenis mag worden toegekend en derhalve geen absolute betekenis in de zin van representatief of generaliseerbaar. Het betreft een inventarisatie van reacties en opvattingen die leven onder voor het onderzoek relevant geachte doelgroep personen.

Steekproeftrekking

De respondenten zijn allen benaderd via een telefonische screening. Tijdens een inleidend telefoongesprek, waarin geïnformeerd werd of men bereid was deel te nemen aan een onderzoek werden tevens een aantal basisgegevens genoteerd, zoals de activiteiten die het betreffende

bedrijf/instelling/afdeling verricht en in hoeverre deze activiteiten het regelmatig raadplegen, bewerken of anderszins gebruiken van informatie over de Noordzee vereist.

In totaal zijn 18 personen telefonisch benaderd om uiteindelijk 10 respondenten te verkrijgen die aan het bovengestelde criterium voldeden. Deze 10 respondenten zijn als volgt verdeeld over de in deel I onderscheiden geledingen binnen de potentiële doelgroep van MARIS*:

1.3. exploratiemaatschappijen	2
1.4. aannemers g.w.w.	2
2.1. partikuliere adviseurs	2
2.2. overheidsadviseurs	2
4.3. departementale onderzoeksinstellingen	1
4.4. overige onderzoeksinstellingen	1
totaal	<hr/> 10

* zie Deel I, hoofdstuk 1: pagina 9-11.

Hoofdstuk 2: Samenvatting van de uitkomsten

In dit hoofdstuk wordt een beknopt verslag gedaan van de uitkomsten van dit onderzoek. Het verslag volgt in grote lijnen de bij de interviews gebruikte checklist. Deze checklist is opgenomen in bijlage 2.1.. Wie meer gedetailleerde informatie over de uitkomsten op prijs stelt wordt verwezen naar bijlage 2.2. waarin de protocollen van de interviews zijn opgenomen.

V.w.b. de omgang met informatie over de Noordzee blijkt dat met name meteorologische, hydrologische, hydrografische en oceanografische gegevens benodigd zijn, in het bijzonder gegevens m.b.t. stromingen, golven, bodemgesteldheid en -ligging. Ten aanzien van de soort gegevens (cijfers, literatuur etc.) kan men veelal geen specificatie geven, aangezien dit hoofdzakelijk afhankelijk is van het soort projekt.

Daar waar Noordzee-informatie intern aanwezig is, is deze met name verkregen via K.N.M.I. en Rijkswaterstaat; men verricht veelal geen eigen onderzoek. Een uitzondering hierop vormen de onderzoeksinstellingen.

Bij een 5-tal instellingen blijkt de intern aanwezige informatie momenteel niet toegankelijk voor derden; voor een 2-tal instellingen is deze toegankelijkheid niet relevant, aangezien zij nauwelijks over informatie beschikken.

Bij de overige 3 instellingen is de informatie wel toegankelijk voor derden, alhoewel dit hier ook vaak afhankelijk is van de informatie die men wenst (toestemming opdrachtgever).

De informatie-verzameling en -verzorging vindt veelal op gedecentraliseerde wijze plaats. Bij de 3 instelling waar sprake is van een centrale informatieverzameling zijn afdelingen als Speurwerk en Ontwikkeling, Bestandsopbouw en Maritieme Operaties belast met de koördinatie der gegevens.

Als meest frekvent geraadpleegde en meest genoemde eksterne instantie kan men het K.N.M.I. en Rijkswaterstaat onderscheiden.

De mate van raadpleging varieert van dagelijks tot 6 à 10 maal per jaar. Daarnaast zijn nog diverse andere instanties genoemd, die men in minder belangrijke mate raadpleegt.

De wijze van raadpleging van deze instanties geschiedt veelal schriftelijk of telefonisch; relaties die veelal naar tevredenheid verlopen. Bij de vraag of men een on-line verbinding als een verbetering van de huidige methode van kommunikatie ziet, valt enige terughoudendheid te bespeuren. Deze terughoudendheid valt vooral terug te voeren op het feit dat men een dergelijke verbinding, gezien de relatief lage frequenties van raadpleging van eksterne instanties, niet direkt noodzakelijk acht.

Specifieke problemen lijken zich volgens een 6-tal respondenten m.b.t. de interne en eksterne beschikbaarheid van Noordzee-informatie niet voor te doen.

Vier respondenten ondervinden op de direkte vraag wel problemen. Zo blijken golfgegevens m.b.t. specifieke lokaties en satellietfoto's moeilijk te achterhalen. Daarnaast wordt de toegankelijkheid van bodemgegevens als slecht ervaren.

Ondanks de afwezigheid van noemenswaardige problemen t.a.v. de verkrijgbaarheid van gegevens over de Noordzee ziet men een bundeling van Noordzee-informatie in een nieuw te ontwikkelen systeem toch als een verbetering t.o.v. de huidige situatie. Men moge hieruit konkluderen dat de informatieverkrijging momenteel niet naar volle tevredenheid verloopt en een verbetering van deze situatie altijd welkom is, m.n. ten aanzien van snelheid en doelmatigheid.

Met betrekking tot een dergelijk systeem als Maris acht men een on-line verbinding wenselijk. Dit lijkt enigszins tegenstrijdig met de hiervoor gekonstateerde terughoudendheid die er ten aanzien van een dergelijke verbinding te bespeuren valt. Dat men nu positief t.a.v. een dergelijke verbinding staat valt waarschijnlijk te verklaren uit het

feit dat men de frekwentie van raadpleging van Maris afhankelijk stelt van de eigenschappen van Maris; blijkt dit systeem diepgaande, aktuele gegevens te bevatten en makkelijk toegankelijk te zijn, dan acht men het niet onwaarschijnlijk dat de mate van raadpleging van Maris dermate toeneemt dat een on-line verbinding wenselijk wordt.

Het betalen van een bedrag per aanvraag acht men geen probleem, mits de informatie die Maris biedt aan een aantal voorwaarden voldoet. Zo moet de informatie die men krijgt aktueel, volledig en op tijd zijn. Ten aanzien van het nemen van een abonement voor de verwijzingsservice laat men zich veelal niet uit, omdat men dit nu nog niet kan beoordelen.

Het blijkt dat 5 instellingen bereidt zijn eigen informatie in te brengen in een systeem als Maris en dat een 2-tal van hen (mogelijk) over interessante informatie beschikt. Twee respondenten geven te kennen geen exclusieve gegevens te bezitten; 2 respondenten antwoorden dat zij geen informatie aan derden (mogen) verstrekken en 1 respondent betwijfelt de bereidheid tot informatieverstrekking van de kant van zijn bedrijf.

Deel III: Kwantitatief onderzoek naar gebruik van informatie over de Noordzee

Hoofdstuk 1: Inleiding

Zoals in het voorwoord reeds is gesteld vormen de hiervoor beschreven delen van het onderzoeksproject de inleiding die noodzakelijk was om tot de in dit deel van het rapport beschreven onderzoeksactiviteiten te komen.

Deel I was nodig om het universum waaruit de steekproef dient te worden getrokken te kunnen afbakenen, terwijl deel II inzicht diende te geven in aspecten die bij het omgaan met informatie over de Noordzee van belang zijn, om zodoende een zinvolle vragenlijst te kunnen opstellen.

Bovendien is uit beide fases een aantal veronderstellingen naar voren gekomen, die in een kwantitatief onderzoek kunnen worden getoetst. Gevozen wordt in dit verband onder andere op het veronderstelde verschil in gebruiksfrekventie van informatie over de Noordzee tussen primaire en secundaire gebruikers en het vermoeden dat de voordelen (van het verwijssysteem) van Maris eerder gezocht moeten worden in efficiëncy (snel kunnen leveren van een duidelijk totaal overzicht) dan in een toegespitste inhoud gezien de brede en - onder andere afhankelijk van projecten - steeds wisselende informatiebehoeften.

Het doel van het kwantitatief onderzoek is er dan ook in gelegen om een representatief beeld te verkrijgen van de aard van de informatiebehoefte inzake de Noordzee, de wijze waarop die informatie wordt gezocht, alsmede de knelpunten die daarbij worden ervaren, gedifferentieerd naar de hiervoor onderscheiden geledingen binnen de doelgroep (universum) van potentiële gebruikers.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van de methode van schriftelijke enquête*. Er is daartoe uit het universum een steekproef getrokken van 500 bedrijven, organisaties en instellingen als volgt verdeeld over de onderscheiden geledingen**

	<u>primaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>secundaire</u> <u>gebruikers</u>
1. bedrijven	150	150
2. adviseurs	}	}
3. belangenorganisaties		
4. instellingen onderwijs/research		
5. instellingen beleid/bestuur		
totaal	<u>250</u>	<u>250</u>

Van de 500 verzonden enquêtes zijn er 219 retour ontvangen. De response bedraagt zodoende 44%. Dit response percentage is voor een schriftelijke enquête als redelijk te beschouwen. Op grond daarvan kunnen de resultaten representatief voor de doelgroep worden geacht. Desondanks moet erop worden gewezen, dat bij een schriftelijke enquête altijd het gevaar van selektieve uitval aanwezig is. Ondanks het gebruik van een aankondigingsbrief en reminder mag worden aangenomen, dat minder betrokken respondenten hun medewerking eerder weigeren dan respondenten met een hoge mate van betrokkenheid bij het onderwerp in kwestie***.

* De gebruikte vragenlijst met bijbehorende bescheiden is opgenomen in bijlage 3.1.

** De geleding Defensie is gezien het geringe aantal eenheden (zie Deel I, hoofdstuk 2) buiten beschouwing gelaten.

*** Een uitgebreide verantwoording van het kwantitatieve onderzoek is opgenomen in bijlage 3.2.

Hoofdstuk 2: Gebruiksfrekwentie

In fase 1 is een voorlopig onderscheid gemaakt tussen potentiële primaire- en secundaire gebruikers van MARIS. Eén van de punten waarover het kwantitatieve onderzoek uitsluitsel moet geven is de vraag of dit onderscheid ook terug te vinden is in de mate waarin gebruik wordt gemaakt van informatie over de Noordzee.

Zoals tabel 1 laat zien, is dat inderdaad het geval.

tabel 1: GEBRUIKSFREKWENTIE INFORMATIE OVER DE NOORDZEE

	<u>primaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>secundaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>to-</u> <u>taal</u>
	%	%	%
- onbekend	1	0	1
- vaak	36	15	25
- soms	37	27	32
- zelden of nooit	26	57	43
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
totaal	100	100	100
(n =	102	117	219)

Primaire gebruikers onderscheiden zich van secundaire gebruikers door een frekwenter omgaan met informatie over de Noordzee. Van de primaire gebruikers blijkt slechts 1/4 (26%) in werkelijkheid zelden of nooit van informatie over de Noordzee gebruik te maken, terwijl dat bij de veronderstelde secundaire gebruikers voor meer dan de helft (57%) geldt.

Daarnaast blijkt er - ongeacht het verschil tussen primaire en secundaire gebruikers - ook tussen de onderscheiden 5 hoofddoelgroepen verschil op te treden in de mate waarin gebruik wordt gemaakt van infor-

matie over de Noordzee. Tabel 2 illustreert deze verschillen.

tabel 2: GEBRUIKSFREKWENTIE NAAR HOOFDDOELGROEPEN

	<u>be-</u> <u>drijven</u>	<u>advi-</u> <u>seurs</u>	<u>belangen</u> <u>organisaties</u>	<u>onderwijs</u> <u>research</u>	<u>beleid</u> <u>bestuur</u>	<u>to-</u> <u>taal</u>
	%	%	%	%	%	%
- onbekend	1	0	0	0	0	1
- vaak	17	24	26	32	55	25
- soms	22	57	41	39	35	32
- zelden of nooit	61	19	33	30	10	43
totaal	100	100	100	100	100	100
(n =	107	21	27	44	20	219)

Het meest frekvent maken beleids- en bestuursinstellingen gebruik van informatie over de Noordzee. In deze groep zegt ruim de helft (55%) deze informatie vaak te gebruiken. Bij onderwijs- en research-instellingen doet dit ongeveer 1/3 (32%) en bij de adviseurs en belangenorganisaties ca. 1/4 (24% respectievelijk 26%).

Het minst frekvent maken bedrijven gebruik van informatie over de Noordzee. In deze groep zegt nog geen vijfde deel (17%) vaak van dit soort informatie gebruik te maken.

In de volgende hoofdstukken wordt nader ingegaan op kenmerken van de informatie die men gebruikt, de bronnen die daarbij thans worden geraadpleegd en de knelpunten die men bij het zoeken ervaart. De betreffende vragen zijn voorgelegd aan de respondenten die te kennen hebben gegeven vaak of soms informatie over de Noordzee te gebruiken.

Het gaat daarbij om 126 respondenten.

Hoofdstuk 3: Kenmerken van de gebruikte informatie

Een drietal kenmerken van de informatie is in de vragenlijst aan de orde gesteld en wel:

- het vakgebied waarop de informatie betrekking heeft
- de gebruiksfunctie waarop de informatie betrekking heeft
- de soort informatie die men vooral nodig heeft

Hierna worden deze kenmerken sukseessievelijk behandeld. Waar dat op grond van de resultaten zinvol is, wordt ingegaan op verschillen tussen primaire en secundaire gebruikers enerzijds en tussen de 5 hoofd-doelgroepen anderzijds.

3.1. Vakgebieden

Tabel 3 geeft een overzicht van de mate waarin diverse vakgebieden door de respondenten zijn genoemd*:

tabel 3: VAKGEBIEDEN WAAROP INFORMATIE BETREKKING HEEFT (% GENOEMD)

- hydro-dynamika	60
- hydrografie	60
- meteorologie	54
- vervuiling	38
- fysika	24
- biologie	22
- geologie	22
- chemie	21
- overige	21
(n =	126)

* De percentages tellen niet op tot 100, omdat meerdere vakgebieden konden worden genoemd.

Drie vakgebieden worden door meer dan de helft van de respondenten genoemd. Het betreft de vakgebieden: hydro-dynamika, hydrografie en meteorologie. Daarna komt vervuiling, dat door ruim 1/3 wordt genoemd. De andere vakgebieden worden door ca. 1/4 vermeld.

Uit de tabel blijkt verder dat 21% niet aangegeven vakgebieden ("overige") noemt. Het gaat daarbij om 27 respondenten. In volgorde van de mate van vermelding, gaat het daarbij om de volgende vakgebieden:

- scheepvaart
- visserij
- engineering
- zand/grond
- recreatie

Bij deze opsomming valt onmiddellijk op, dat het niet zozeer vakgebieden betreft, doch eerder gebruiksfuncties, die hierna aan de orde komen.

Bij de secundaire gebruikers ligt het percentage respondenten dat een bepaald vakgebied vermeld in bijna alle gevallen lager dan bij de primaire gebruikers. Een uitzondering daarop vormen de vakgebieden vervuiling en biologie die door de secundaire gebruikers relatief vaker worden genoemd dan door de primaire gebruikers. Chemie en overige vakgebieden worden door beide groepen praktisch even vaak vermeld.

Verder valt op, dat door de hoofddoelgroep beleid en bestuur alle vakgebieden, met uitzondering van meteorologie, aanmerkelijk meer dan gemiddeld worden vermeld. De percentages liggen in deze groep tenminste 10% hoger dan de cijfers per vakgebied gepresenteerd in tabel 3. Bij de hoofddoelgroep onderwijs en research gaat het in dit verband vooral om: meteorologie, fysika en chemie. Belangenorganisaties gaat het vervolgens vooral om de vakgebieden vervuiling en biologie, terwijl voor de bedrijven meteorologie met name van belang lijkt te zijn. De hoofddoelgroep adviseurs vermeld geen enkel vakgebied aanmerkelijk meer dan gemiddeld (tenminste 10% hoger dan de cijfers per vakgebied in tabel 3).

3.2. Gebruiksfunkties

In tabel 4 wordt een overzicht gegeven van de mate waarin diverse gebruiksfunkties worden vermeld*.

tabel 4: GEBRUIKSFUNKTIES WAAROP DE INFORMATIE BETREKKING HEEFT
(% GENOEMD)

- scheepvaart	60
- offshore-industrie	58
- juridische zaken	37
- telekommunikatie	31
- visserij	25
- lozen/verbranden afvalstoffen	25
- landaanwinning	21
- energie-opwekking	12
- recreatie	12
- overige	14
(n =	126)

Op grond van deze tabel kunnen groepen van gebruiksfunkties in afnemende mate van belang worden onderkend. De eerste groep bestaat uit twee funkties, te weten: scheepvaart en offshore-industrie. Zij worden door ruim de helft (60% respektievelijk 58%) genoemd.

De tweede groep wordt gevormd door de gebruiksfunkties: juridische zaken en telekommunikatie. Ongeveer 1/3 deel (37% respektievelijk 31%) vermeldt ze.

De derde groep bestaat uit drie funkties - lozen/verbranden afvalstoffen, visserij en landaanwinning - die door ca. 1/4 worden genoemd (respektievelijk 25%, 25% en 21%).

De vierde groep wordt slechts door ongeveer 1/10 (12%) vermeld. Het gaat hierbij om de gebruiksfunkties: energie-opwekking en recreatie.

* De percentages tellen niet op tot 100 omdat meerdere gebruiksfrequenties genoemd konden worden.

Verder laat de tabel zien dat ruim 1/10 (14%) nog andere dan de aangegeven gebruiksfuncties vermeldt. In volgorde van mate van vermelding noemen deze 17 respondenten met name de volgende onderwerpen:

- kustverdediging
- kustaangelegenheden
- onderzoek en onderwijs
- baggerwerkzaamheden
- waterhuishouding

Tussen primaire en secundaire gebruikers zijn er weinig noemenswaardige verschillen voor wat betreft de mate waarin de onderscheiden gebruiksfuncties worden vermeld. De primaire gebruikers vermelden aanmerkelijk vaker offshore industrie terwijl de secundaire gebruikers aanmerkelijk meer belang lijken te hechten aan recreatie en visserij.

Door de hoofddoelgroep beleid en bestuur worden vaker dan gemiddeld (tenminste 10% hoger dan de in tabel 4 gepresenteerde percentages per gebruiksfunctie) de gebruiksfuncties: offshore-industrie, juridische zaken, lozen/verbranden afvalstoffen en landaanwinning vermeld.

Belangenorganisaties vermelden 5 gebruiksfuncties meer dan gemiddeld en wel: juridische zaken, visserij, lozen/verbranden afvalstoffen, energie-opwekking en recreatie. De overige 3 hoofddoelgroepen noemen elk slechts 1 gebruiksfunctie meer dan gemiddeld. Bij de bedrijven is dat telekommunikatie, bij de adviseurs offshore-industrie en bij onderwijs en research visserij.

3.3. Soort informatie

Als laatste kenmerk is de soort informatie aan de orde gesteld. In tabel 5 is een aantal typen onderscheiden en aangegeven in welke mate men behoefte heeft aan de betreffende soorten informatie*.

* De percentages tellen niet op tot 100, omdat meerdere soorten genoemd konden worden.

tabel 5: SOORTEN INFORMATIE WAARAAN MEN BEHOEFTE HEEFT (% GENOEMD)

- Nederlandse literatuur	64
- deskundigen/instellingen	56
- Nederlands onderzoek	49
- statistische-/meetgegevens	46
- buitenlandse literatuur	45
- buitenlands onderzoek	27
- modellen	16
- meetinstrumenten	13
- overige	8
(n =	126)

Binnen de soorten informatie zijn 4 groepen te onderkennen. De eerste groep - de belangrijkste - wordt door ruim de helft tot 2/3 genoemd. Het gaat daarbij om Nederlandse literatuur (64%) en deskundigen c.q. instellingen die over gegevens beschikken (56%). De tweede groep bestaat uit: Nederlands onderzoek, statistische- en of meetgegevens en buitenlandse literatuur. Deze soorten worden door iets minder dan de helft genoemd (respektievelijk 49% , 46% en 45%).

De derde groep wordt gevormd door buitenlands onderzoek, dat door ruim 1/4 (27%) wordt genoemd.

De vierde groep bestaande uit: modellen en meetinstrumenten, vermeldt nog geen vijfde deel (respektievelijk 16% en 13%).

Slechts 8%, zijnde 10 respondenten, noemt andere dan de in de tabel onderscheiden soorten informatie. In volgorde van mate van vermelding zijn dit:

- jurisprudentie
- audio-visueel materiaal
- kaartmateriaal
- aktuele weersverwachting

De secundaire gebruikers noemen bijna alle genoemde soorten informatie

aanmerkelijk minder dan de primaire gebruikers. Alleen ten aanzien van Nederlandse literatuur, Nederlands onderzoek en meetinstrumenten, bestaat er tussen beide groepen nauwelijks verschil.

Vooraf de instellingen voor onderwijs en research noemen diverse soorten meer dan gemiddeld (tenminste 10% hoger dan de in tabel 5 gepresenteerde percentages per soort informatie). Het gaat daarbij om: Nederlandse literatuur, Nederlands onderzoek, buitenlands onderzoek, modellen en meetinstrumenten.

In de groep beleid en bestuur worden de volgende 4 soorten meer dan gemiddeld genoemd: deskundigen en instellingen die over informatie beschikken, Nederlands onderzoek, statistische- en meetgegevens en buitenlands onderzoek.

Voor de adviseurs tenslotte zijn vooral van belang: deskundigen/instellingen die over informatie beschikken, alsmede statistische- en meetgegevens.

De overige twee hoofddoelgroepen (bedrijven en belangenorganisaties) noemen geen enkele van de onderscheiden soorten informatie meer dan gemiddeld.

Hoofdstuk 4: Informatiebronnen

In dit hoofdstuk wordt de aandacht niet gevestigd op de informatie zelf, maar op de bronhouders daarvan. Centraal staat de vraag bij welke organisaties/instellingen men zoal te rade gaat voor het verkrijgen van informatie over de Noordzee.

Allereerst komt echter aan de orde in hoeverre men interne (eigen documentatie, bibliotheek, kollega's) en of eksterne bronnen raadpleegt.

4.1. Het raadplegen van interne versus eksterne bronnen

Van de 126 respondenten die deze vraag hebben beantwoord zegt 90% uitsluitend, danwel mede eksterne instanties te raadplegen voor informatie over de Noordzee, waarvan 44% uitsluitend eksterne instanties raadpleegt. De primaire gebruikers doen dit vaker (95%) dan de secundaire gebruikers (82%), maar ook bij deze laatste groep gaat het daarbij nog altijd om meer dan 3/4. De onderscheiden 5 hoofddoelgroepen verschillen in dit opzicht nauwelijks van elkaar, met uitzondering van de belangenorganisaties, waarvan - evenals van de secundaire gebruikers - "slecht" 83% (mede) eksterne organisaties en instellingen raadpleegt.

Gesteld dan dus worden dat bijna iedereen die tenminste soms gebruik maakt van informatie over de Noordzee daarvoor (mede) eksterne bronnen hanteert.

4.2. Mate waarin diverse eksterne bronnen worden geraadpleegd

In tabel 6 wordt een overzicht gegeven van de mate waarin de meest relevant geachte bronhouders worden geraadpleegd voor informatie over de Noordzee. Gezien het grote aantal onderscheiden bronhouders is omwille

van het overzicht in de tabel reeds een geleiding aangebracht naar klassen, gebaseerd op het percentage vermelding per bronhouder*.

tabel 6: MATE WAARIN EKSTERNE BRONHOUDERS WORDEN GERAADPLEEGD
(% GENOEMD)

A. meer dan de helft	
- rijkswaterstaat	70%
B. ongeveer de helft	
- DGSM	53%
- KNMI	47%
C. ongeveer 1/3	
- oliemaatschappijen	38%
- ondernemingen in de scheepvaart/visserij	35%
- hydrografische dienst	34%
D. ongeveer 1/4	
- waterloopkundig laboratorium	25%
- TNO	24%
- Staatstoezicht op de mijnen	23%
E. ongeveer 1/10 - 1/5	
- PTT	19%
- RIVO	19%
- IRO	19%
- universiteiten en hoge scholen (m.n. Delft, Utrecht)	19%
- MARIN	18%
- VROM	14%
- provincie, gemeente, waterschap	14%
- NIOZ	14%

* De percentages tellen niet op tot 100, omdat meerdere bronhouders genoemd konden worden.

- energie + mijnwezen	11%
- reddingswezen	11%
- CMO	10%
F. minder dan 1/10	
- NCOG	8%
- databanken	8%
- RLD	6%
- ANWB	6%
- Ministerie Justitie	4%
(n =	113)

De tabel laat duidelijk zien dat Rijkswaterstaat verreweg de belangrijkste eksterne bron is. Deze instelling wordt door 70% van degenen die (mede) eksterne bronnen raadplegen genoemd.

Op respectabele afstand wordt deze bron gevolgd door degene behorend tot klasse B, te weten: Direktoraat Generaal Scheepvaart en Maritieme zaken (53%) en het KNMI (47%).

Van belang zijn voorts de bronnen behorend tot de klassen C en D, te weten: oliemaatschappijen (38%), ondernemingen en verenigingen in de scheepvaart (35%), de hydrografische dienst van het Ministerie van Defensie (34%), het waterloopkundig laboratorium (25%), TNO (24%) en het Staatstoezicht op de mijnen (23%).

De bronnen behorend tot de klassen E en F lijken op dit moment als eksterne informanten een minder belangrijke rol te spelen. Dat geldt zeker voor de bronnen behorend tot klasse F.

Behalve de in de tabel genoemde bronhouders vermeldt 15% van de hiervoor omschreven respondenten nog andere. Het gaat hierbij om 15 respondenten. In volgorde van mate van vermelding noemen zij:

- het Ministerie van Landbouw en Visserij
- de Rijksgeologische dienst

- milieu-organisaties (zonder nadere benaming)
- internationale organisaties (zonder nadere benaming)

Gezien het aantal bronhouders wordt de nadere analyse naar soorten gebruikers hier beperkt tot de belangrijkste klassen (A t/m D)*.

Door de secundaire gebruikers worden vooral de bronhouders behorend tot klasse D aanmerkelijk minder genoemd dan door de primaire gebruikers. Het zelfde geldt voor de oliemaatschappijen behorend tot klasse C. Aanmerkelijk meer dan de primaire gebruikers wordt daarentegen het Direktoraat Generaal Scheepvaart en Maritieme zaken genoemd.

Voor wat betreft de andere bronhouders behorend tot de hiervoor genoemde klassen zijn nauwelijks verschillen te konstateren tussen deze twee groepen potentiële gebruikers van MARIS.

De tot de aangegeven klassen behorende bronhouders lijken vooral van belang voor onderwijs en research instellingen, alsmede adviseurs.

Door eerstgenoemde hoofddoelgroep worden 5 bronhouders meer dan gemiddeld vermeld (tenminste 10% hoger dan de in tabel 6 aangegeven percentages per bronhouder) en wel:

- KNMI
- ondernemingen en verenigingen in de scheepvaart en visserij
- de hydrografische dienst van het Ministerie van Defensie
- TNO
- het Staatstoezicht op de mijnen

Door de tweede genoemde doelgroep worden 4 bronhouders vaker dan gemiddeld genoemd en wel:

- oliemaatschappijen
- het waterloopkundig laboratorium
- TNO
- het Staatstoezicht op de mijnen

* Voor nadere informatie wordt verwezen naar het tabellenrapport behorend bij deel III van dit onderzoek hoofdstuk 3.2.

Voor de hoofddoelgroep beleid en bestuur zijn vooral de volgende twee bronhouders van belang: Rijkswaterstaat en het waterloopkundig laboratorium, terwijl door bedrijven alleen het KNMI meer dan gemiddeld wordt vermeld.

De belangenorganisaties noemen geen enkele bronhouder behorend tot de klassen A t/m D meer dan gemiddeld.

Hoofdstuk 5: Knelpunten bij het zoeken naar informatie

In dit hoofdstuk staan de problemen centraal die men thans ervaart bij het zoeken naar, c.q. aanvragen van informatie over de Noordzee.

Daaraan vooraf is de vraag gesteld naar de frekwentie waarmee informatie wordt gezocht, zowel intern, als ekstern.

5.1. Zoekfrekwentie intern en ekstern

In tabel 7 is een overzicht gegeven van zowel de interne als eksterne zoekfrekwentie gesplitst naar primaire en secundaire gebruikers.

tabel 7: ZOEKFREKWENTIE*

	intern (n = 71)		ekstern (n = 113)	
	<u>frekwent**</u>	<u>niet frekwent**</u>	<u>frekwent</u>	<u>niet frekwent</u>
	%	%	%	%
- primair	63	24	32	61
- secundair	39	49	20	68
totaal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>

Uit de tabel blijkt dat degenen die tenminste soms gebruik maken van informatie over de Noordzee, deze informatie frekwenter intern, dan ekstern zoeken. Voorts laat de tabel zien dat primaire gebruikers, zowel intern als ekstern, frekwenter informatie zoeken dan secundaire gebruikers.

* Het % "onbekend" is in de tabel buiten beschouwing gelaten.

** Frekwent = tenminste een paar keer per maand

Niet-frekwent = paar keer per jaar

Gezien de geringe absolute aantallen per cel, wordt een overzicht zoals gegeven in tabel 7, maar dan uitsplitst naar de 5 hoofddoelgroepen hier buiten beschouwing gelaten*.

5.2. Mate waarin knelpunten een rol spelen

In tabel 8 zijn de knelpunten aangegeven die men thans ervaart bij het zoeken naar informatie over de Noordzee. De knelpunten zijn gerangschikt naar de mate van vermelding. Omdat gevraagd is om de belangrijkste knelpunten aan te geven, geeft deze rangvolgorde een extra indicatie van het relatieve gewicht van de onderscheiden knelpunten**.

tabel 8: RELATIEF BELANG VAN KNELPUNTEN BIJ HET ZOEKEN VAN INFORMATIE OVER DE NOORDZEE (% GENOEMD)

- neemt veel tijd in beslag	44
- onvoldoende zicht op namen en adressen van bronhouders	34
- informatie is onvoldoende	21
- wordt vaak doorverwezen	17
- informatie niet in gewenste vorm verkrijgbaar	16
- informatie is niet aktueel	14
- informatie is niet gebiedsdekkend	14
- informatie te gespecialiseerd	6
- informatie is te duur	4
(n =	126)

* Voor nadere informatie wordt verwezen naar het tabellenrapport behorend bij deel III van dit onderzoek, hoofdstuk 4.1.

** De percentages tellen niet op tot 100, omdat meerdere knelpunten konden worden genoemd.

De tabel illustreert dat de 3 belangrijkste knelpunten (genoemd door 21% of aanmerkelijk meer) te maken hebben met efficiëncy bij de informatieverwerving en de volledigheid van het beeld. Twee knelpunten van de middengroep (genoemd door 14% tot 17%) hebben daar eveneens betrekking op (te vaak doorverwijzen en informatie niet gebiedsdekkend). Dit zijn in wezen de centrale punten waarop het verwijssysteem van MARIS nu juist sterk zou kunnen scoren.

De overige in de tabel genoemde knelpunten hebben meer betrekking op kwalitatieve aspecten van de informatie. Gezien de beperkte importantie hiervan, behoeft de claim van het verwijssysteem van MARIS naar de markt toe niet in eerste instantie in een verbetering op deze punten te worden gezocht.

Degenen die andere knelpunten noemen dan die aangegeven in tabel 8 (15 respondenten) wijzen vooral op het onvoldoende overzicht over het beschikbare materiaal. Dit ligt in het verlengde van datgene wat hiervoor naar aanleiding van tabel 8 is gekonkludeerd.

Tussen primaire en secundaire gebruikers zijn er met uitzondering van twee knelpunten geen noemenswaardige verschillen te konstateren. De twee knelpunten ten aanzien waarvan wel onderscheid optreedt zijn: het zoeken neemt veel tijd in beslag en de informatie is niet in de gewenste vorm verkrijgbaar. Beide knelpunten lijken voor de secundaire gebruikers aanmerkelijk minder zwaar te wegen dan voor de primaire gebruikers.

Voor de hoofddoelgroep beleid en bestuur zijn twee knelpunten meer dan gemiddeld van belang (tenminste 10% hoger dan de in tabel 8 aangegeven percentages per knelpunt) en wel: de informatie is onvoldoende en de informatie is niet in de gewenste vorm te krijgen.

De belangenorganisaties vinden meer dan gemiddeld dat de informatie te gespecialiseerd is, voor de adviseurs is het vaak door verwezen worden vooral een knelpunt van belang en voor de bedrijven tenslotte speelt meer dan gemiddeld het gebrek aan voldoende zicht op namen en adressen.

Hoofdstuk 6: Beschikbaarheid van informatie t.b.v. MARIS

Tot besluit van het onderzoek is gevraagd of de potentiële gebruikers van MARIS anderzijds ook leverancier aan het systeem zouden kunnen zijn. Met andere woorden in hoeverre beschikken zij over informatie die al dan niet onder bepaalde kondities aan derden ter beschikking kan worden gesteld.

Tabel 9 laat zien in welke mate primaire en secundaire gebruikers over dergelijke informatie beschikken.

tabel 9: BESCHIKBAARHEID VAN INFORMATIE TEN BEHOEVE VAN MARIS

	<u>primaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>secundaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>to-</u> <u>taal</u>
	%	%	%
- weet niet/onbekend	11	7	9
- ja, geen kondities	11	6	8
- ja, wel kondities	19	7	12
- nee	60	80	71
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
totaal	100	100	100
(n =	102	117	219)

In de eerste plaats valt op dat, zowel bij de primaire, als bij de secundaire gebruikers, het gros meent niet over informatie te beschikken die voor MARIS interessant is. In hoeverre valse bescheidenheid en/of terughoudendheid hierin een rol spelen, is met behulp van dit onderzoek niet te beantwoorden.

In de tweede plaats blijken onder de primaire gebruikers meer organisaties aanwezig te zijn die denken over zinvolle informatie te beschikken, dan onder de secundaire gebruikers. De meeste primaire gebruikers

die over informatie beschikken zeggen wel dat er kondities verbonden zijn aan het beschikbaar stellen voor derden.

Worden de 5 hoofddoelgroepen in de beschouwing betrokken, dan blijken relatief de meeste organisaties die zeggen over informatie ten behoeve van MARIS te beschikken te worden aangetroffen in de geledingen van beleid en bestuur en onderwijs en research. Met name bedrijven zeggen niet over informatie voor MARIS te beschikken.

Degenen die zeggen dat er kondities verbonden zijn aan het beschikbaar stellen van informatie aan derden, noemen vooral de volgende punten:

- er is toestemming nodig van de opdrachtgever
- informatie is beschikbaar tegen betaling
- informatie is beschikbaar tegen de door de betreffende organisatie gehanteerde commerciële voorwaarden

Hoofdstuk 7: Konklusies en suggesties inzake marketing en promotie van MARIS

Op grond van het kwalitatief onderzoek (Deel II) rees het vermoeden, dat de gebruiksfrekwentie van informatie over de Noordzee over het algemeen niet hoog is. Het kwantitatief onderzoek nuanceert dit vermoeden duidelijk. Ruim de helft maakt tenminste soms gebruik van informatie over de Noordzee (57%). Bij de primaire gebruikers gaat het daarbij zelfs om bijna 3/4 (73%). Hiermee wordt tevens de veronderstelling uit fase 1 bevestigd, dat primaire gebruikers frekwenter omgaan met informatie over de Noordzee dan secundaire gebruikers. In laatstgenoemde groep gaat slechts 42% min of meer regelmatig om met informatie over de Noordzee. Met uitzondering van de bedrijven gaat 2/3 of aanmerkelijk meer relatief regelmatig om met informatie over de Noordzee.

Bijna iedereen binnen de doelgroep die min of meer regelmatig informatie over de Noordzee nodig heeft moet daarvoor (mede) een beroep doen op eksterne instanties (90%). (Voor 44% geldt zelfs dat ze uitsluitend een beroep doen op eksterne instanties). Naast bedrijven (91%) doen vooral de adviseurs (mede) een beroep op eksterne instanties (94%). Gelet op de hoge response in laatstgenoemde geleding (zie bijlage 3.2., hoofdstuk 3), is dit cijfer als zeer positief te waarderen. Ook in dit opzicht is er een verschil tussen primaire en secundaire gebruikers. Bij degenen behorend tot de eerste groep geldt dit voor 95% en bij degenen behorend tot de tweede groep geldt dit voor 82%. De frekwentie waarmee eksterne informatie wordt aangevraagd ligt echter niet hoog. Bij de primaire gebruikers doet dit 11% dagelijks dan wel een paar keer per week en bij de secundaire gebruikers slecht 5%. De overigen raadplegen eksterne instanties een paar keer per jaar tot enkele keren per maand.

Dit laatste verklaart waarom op grond van het kwalitatieve onderzoek (Deel II) het vermoeden zou kunnen rijzen dat MARIS bij de doelgroep niet boven aan op het verlanglijstje staat. In dat kwalitatieve onderzoek kwam verder de indruk naar voren, dat het ekstern aanvragen van informatie relatief probleemloos verloopt.

Het kwantitatieve onderzoek nuanceert ook deze indruk. Ongeveer 1/4 (21%) tot bijna de helft (44%) van de gehele doelgroep is van mening dat het ekstern informatie aanvragen thans inefficiënt verloopt en bovendien niet leidt tot een afgerond beeld. Dit zijn typisch punten waarop het verwijssystem van MARIS sterk kan skoren. Dat laatste verklaart dan ook het feit dat uit het kwalitatief onderzoek, ondanks het hiervoor gestelde, naar voren kwam, dat de meeste respondenten een systeem als MARIS een verbetering zouden vinden ten opzichte van de huidige toestand.

Het kwalitatieve onderzoek bracht aan het licht dat er in de organisaties en bedrijven behorend tot de doelgroep in de regel geen centrale afdeling is die de benodigde informatie over de Noordzee inwint, bewerkt of distribueert. Informatie wordt hoofdzakelijk verzameld via afdelingen en/of personen in het kader van concrete projecten waaraan op een bepaald moment wordt gewerkt. Op grond daarvan rees het vermoeden dat er voor wat betreft de kenmerken van de gewenste informatie een zo breed mogelijke opzet naar vakgebieden, gebruiksfunkties en soorten informatie gewenst is.

Het kwantitatieve onderzoek heeft echter aangetoond dat er wel degelijk vakgebieden, gebruiksfunkties en soorten informaties belangrijker zijn dan anderen.

Voor wat betreft de vakgebieden gaat het vooral om*:

- hydrografie	60%
- hydro-dynamika	60%
- meteorologie	54%
- vervuiling	38%

Van de gebruiksfunkties worden vooral genoemd*:

- scheepvaart	60%
- offshore-industrie	58%
- juridische zaken	37%
- telekommunikatie	31%

* percentage genoemd

Bij de soorten informatie scoort vooral*:

- Nederlandse literatuur 64%
- deskundigen en instellingen 56%
- Nederlands onderzoek 49%
- statistische en meetgegevens 46%
- buitenlandse literatuur 45%

Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het belang dat, zowel aan de hiervoor genoemde, maar ook aan andere kenmerken wordt gehecht, sterk varieert afhankelijk van de geleiding waartoe het betreffende bedrijf/organisatie behoort.

Op grond van het voorgaande kan worden gesteld dat de voordelen van Maris voor de markt (claim te hanteren bij marketing en promotie) eerder in de efficiëncy dan in de inhoud moeten worden gezocht. Vooral het snel kunnen leveren van een duidelijk totaal overzicht is een voordeel ten opzichte van de huidige situatie.

Daarnaast kan worden gesteld dat Maris - zeker v.w.b. de soort informatie (meetgegevens, onderzoek, literatuur, enz.) - zo breed mogelijk moet zijn, aangezien de behoefte op dit vlak steeds wisselend is en bovendien sterk varieert afhankelijk van de geleiding waartoe een bedrijf/organisatie behoort.

Als toegang tot het systeem zullen zeker in de beginfase on-line verbindingen niet als de enige toegang de nadruk mogen krijgen. Vooral de geringe gebruiksfrequentie, de onbekendheid met het systeem, alsmede het gebrek aan routine (vooral onder de aannemers) om op deze wijze gegevens te raadplegen, zouden in eerste instantie de drempel voor velen te hoog maken. Een uitgebreide service balie is zeker gewenst. Na verloop van tijd en ervaring met het systeem wordt een on-line verbinding mogelijk voor een aantal gebruikers interessant.

* percentage genoemd

De kwaliteit van de service balie, alsmede de klantbegeleiding in het algemeen, zullen op den duur in belangrijke mate kunnen bijdragen tot de toename van klanten die, überhaupt al dan niet on-line met Maris werken.

Met dit laatste zijn wij aangeland op het punt van de marketing. Maris is als produkt te gekompliceerd en in zijn soort bij velen te onbekend, om uitsluitend via advertenties of mailing van folders aan potentiële gebruikers, de aandacht te trekken. Deze middelen kunnen in dit geval slechts in tweede instantie (na gedegen introductie) werken. Omdat een systeem als Maris gekompliceerd is, zal in de eerste plaats aandacht voor het systeem moeten worden gevraagd door middel van artikelen in relevante vakbladen alsmede andere uitingen in relevante gelegingen van de professionele wereld. Een en ander dient ruim voor de daadwerkelijke introductie plaats te vinden, zodat dan reeds belangstelling is gewekt.

Introductie kan het beste plaats vinden door middel van open dagen waarop demonstratie van het systeem mogelijk is. Daartoe kunnen uitnodigingen worden gericht aan bedrijven en instellingen die op grond van het onderzoek kunnen worden beschouwd als serieuze klanten. Van belang is, dat bij de uitnodiging een kaartje zit, dat bedrijven die de uitnodiging aanvaarden kunnen terug sturen. Op dat kaartje moet worden ingevuld hoeveel personen er komen, op welke afdeling, c.q. in welke functie zij werkzaam zijn. Dit laatste is van belang voor de follow up (folders, advertenties). Gezien de hiervoor vermelde decentrale wijze van aanvragen van informatie, is het van belang om te weten tot wat voor soort personen men zich in de toekomst moet richten, zowel voor wat betreft promotie activiteiten (folders, advertenties, artikelen, lezingen etc.) als voor wat betreft het functioneren van de service balie (hiervoor is reeds gewezen op de belangrijke marketing functie hiervan). Het maakt bijvoorbeeld nogal wat uit, of klanten behoren tot het management team van een bedrijf of tot de professionele staf.

Bijlagen

Bijlage 1.1. Overzicht van potentiële doelgroepen en hun omvang

Hierna wordt in de vorm van tabellen een overzicht gegeven van de potentiële marktomvang van MARIS.

Per hoofdkategorie uit de in deel I, hoofdstuk 2 beschreven indeling is een tabel samengesteld. Waar nodig wordt achter de betreffende tabel een beknopte nadere toelichting op de samenstelling gegeven. Met uitzondering van de categorie bedrijven bestaan van alle opgenomen eenheden lijsten waarop tenminste naam en adres van de betreffende eenheid is opgenomen.

Van de meeste eenheden zijn daarnaast ook namen van afdelingen en functionarissen bekend, alsmede een omschrijving van taak en/of doelstelling. Namen en adressen van bedrijven zijn verkrijgbaar bij de NV Data-bank van Kamers van Koophandel en fabrieken in Nederland.

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u> aantallen	<u>sekundair</u> aantallen
1. <u>Bedrijven</u> (bron K.v.K., NV Databank)		
1.1. Zeevaart		
- grote tankvaart (SBI 7311)	13	
- grote vaart n.e.g. (SBI 7319)	75	
- kleine handelsvaart (SBI 7321)	95	
- redding/berging (SBI 7332)	8	
- loods- /sijnwezen (SBI 7333)	1	
- sluis-/havenwezen (SBI 7334)	-	2
- zeevaart verwante bedrijven n.e.g. (SBI 7339)	14	
subtotaal	206	2
1.2. Zeevisserij		
- zee- en kustvisserij (SBI 0302)	81	
- oester en mosselteelt (SBI 0304)	5	
subtotaal	86	
1.3. Olie-, gaswinning en exploratie		
- aardolie winningsbedrijven (SBI 1202)	4	
- aardgas winningsbedrijven (SBI 1203)	1	
- aardolie/-gaswinningsbedrijven (SBI 1204)	10	
- aardolie en - gas exploratiebedrijven (SBI 1205)	50	
subtotaal	65	

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u> aantallen	<u>sekundair</u> aantallen
1. <u>Bedrijven</u> (vervolg)		
1.4. Aannemers g.w.w.		
- aannemers g.w.w. algemeen (SBI 5121)		748
- grond-/putboorbedrijven (SBI 5122)		38
- baggerbedrijven (SBI 5124)	36	
subtotaal	<hr/> 36	<hr/> 786
1.5. Scheepsbouw en reparatie		
- nieuwbouw en reparatie (SBI 3743)	37	
. vissersvaartuigen		
. zeesleepboten		
. baggermaterieel		
. booreilanden e.d.		
- nieuwbouw + reparatie schepen voor kleine handelsvaart (SBI 3744)		27
- nieuwbouw + reparatie overige zeeschepen (SBI 3745)		33
subtotaal	<hr/> 37	<hr/> 60
totaal bedrijven	<hr/> 430	<hr/> 848

ad. 1.: Bedrijven

Uit het totaal van SBI-kodes (Standaard BedrijfsIndeling: CBS/KvK) zijn die bedrijfssubgroepen geselecteerd, waarvan mag worden verondersteld dat de daartoe behorende bedrijven op grond van hun feitelijke activiteit (4 cijferige SBI-kode) althans voor een deel werkzaam zijn of kunnen zijn op de Noordzee.

De aantallen per bedrijfssubgroep betreffen bedrijven met 10 of meer werkzame personen.

De kleinere bedrijven zijn niet opgenomen en wel om twee redenen te weten:

- kleinere bedrijven zijn minder informatie intensief
- in de registers van de K.v.K bevindt zich m.n. onder de kleinere bedrijven veel "ruis"

De cijfers zijn gebaseerd op gegevens uit het handelsregister van de Nederlandse Kamers van Koophandel en Fabrieken per 1 oktober 1985.

In dat register zijn alle ondernemingen opgenomen, plus de bijbehorende nevenvestigingen, alle naamloze en besloten vennootschappen, die geen onderneming zijn en koöperatieve verenigingen (ook wanneer zij geen onderneming zijn).

Niet opgenomen zijn de vrije beroepsbeoefenaren, zoals bijvoorbeeld artsen en advocaten (behalve wanneer zij hun praktijk in een rechtspersoon hebben ondergebracht), de ondernemingen in de landbouw en visserij die geen rechtsvorm kennen, de ondernemingen die gedreven worden door een publiekrechtelijk lichaam en tenslotte de straatventers.

Van de bedrijven behorend tot de bedrijfssubgroepen genoemd in de tabellen ad. 1, zijn desgewenst naam + adres bekend. Niet bekend zijn afdelingen en namen van funktionarissen.

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u>	<u>sekundair</u>
	aantallen	aantallen
2. <u>Adviseurs</u> (Jaarboek federatie "0" 1985; IRO Offshore Catalogue 1986; Staatsalmanak 1985)		
2.1. Partikuliere adviesburo's (ONRI)		
- bouw- en waterbouwkunde	32	
- technische installaties	19	
- ruimtelijke ordening	2	
- scheepsbouwkunde + baggerwerken	2	
subtotaal	55	
2.2. Overheid (raden en kommissies)		
- ministerie van VROM	2	
- ministerie van V + W	6	
- ministerie van E.Z.	3	
subtotaal	11	
totaal adviseurs	66	

ad. 2.: Adviseurs

Uit het jaarboek van de Federatie "0" 1985 te weten de lijst van buro's aangesloten bij de ONRI (Orde van Nederlandse Raadgevende ingenieurs) en de IRO Offshore Catalogue 1986, zijn die buro's geselecteerd, waarvan - op grond van de omschrijving van hun werkterrein - kan worden opgemaakt, dat ze naar alle waarschijnlijkheid (regelmatig) opdrachtgevers van advies dienen bij werken in of aan de Noordzee, danwel bij de bouw van installaties te gebruiken op de Noordzee.

De adviseurs op overheidsnivo zijn gehaald uit de Staatsalmanak 1985. Het gaat hierbij om raden en kommissies waarvan de taak in hoofdzaak

bestaat uit advisering. Beleidsafdelingen (c.q. beleidskommissies) alsmede onderzoeksafdelingen/instellingen van de overheid zijn hierin niet betrokken. Deze zijn elders opgenomen in deze inventarisatie (zie hoofdstuk 4 en 5). Het gaat hierbij om raden en kommissies waarvan uit de taakomschrijving blijkt dat de Noordzee een essentiële rol speelt bij hun advieswerk.

Van de adviseurs in de tabellen ad. 2 zijn niet alleen naam en adres bekend, maar ook de taakomschrijving (evt. van de relevante afdelingen), alsmede de namen van funktionarissen.

Hoofd- en subgeledingen

primair sekundair
aantallen aantallen

3. Belangenverenigingen, organisaties e.d.

(Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984.

Planologisch adresboek, 1985 Adres-
lijst Stichting natuur en milieu 1985)

3.1. Professionele, stands-, beroeps-
organisaties

- organisaties uit de bouwwereld	1	3
- organisaties op het gebied van technologie	10	4
- organisaties op het gebied van de scheepvaart	3	17
- organisaties op het gebied van de zeevisserij	-	11

subtotaal	<u>14</u>	<u>35</u>
-----------	-----------	-----------

3.2. Ideële belangenverenigingen

- landelijk opererende verenigingen	9	16
- provinciaal opererende verenigingen	3	4

	<u>12</u>	<u>20</u>
--	-----------	-----------

totaal belangenverenigingen enz.	<u>26</u>	<u>55</u>
----------------------------------	-----------	-----------

Ad. 3.

De professionele-, stands- en beroepsorganisaties betreffen verenigingen, stichtingen, bonden enz. van bedrijven, beroepsbeoefenaren en (wetenschappelijk) geïnteresseerden die gezien hun activiteiten, c.q. interesse geacht kunnen worden althans incidenteel belang te hebben bij informatie omtrent de Noordzee.

De organisaties zijn op grond van hun naam en/of activiteiten en/of doelstelling/taakomschrijving ontleend aan de Pyttersen's Nederlandse

Almanak 1984.

Behalve naam en adres van de in de tabel 3.1. opgenomen organisaties zijn ook aard der activiteiten en funktionarissen bekend.

De ideële belangenverenigingen betreffen organisaties die ijveren op het vlak van natuur en milieu. Naast, op grond van hun activiteiten relevante landelijke verenigingen, stichtingen enz. zijn ook provinciaal opererende organisaties uit de kustprovincies opgenomen. Lokaal actieve organisaties zijn vooralsnog buiten beschouwing gelaten. Dit is enerzijds gebeurd omdat zij veelal een tijdelijk karakter hebben en anderzijds omdat zij v.w.b. hun informatiebehoefte aanleunen bij de grotere organisaties. Van een aantal in de tabel ad 3.2. opgenomen organisaties is behalve naam en adres, ook de taak-/doelstelling bekend, alsmede namen van funktionarissen.

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u> aantallen	<u>sekundair</u> aantallen
4. <u>Onderwijs en research</u> (Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984; IRO Offshore Catalogue 1986; Staatsalmanak 1985)		
4.1. Lager- en middelbaar beroeps- onderwijs	3	38
4.2. Hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs + research	22	14
4.3. Departementale onderzoeksinstel- lingen c.q. afdelingen	14	5
4.4. Overige onderzoeksinstellingen	16	7
Totaal onderwijs en research	<u>55</u>	<u>64</u>

ad. 4.

De opgenomen instellingen voor lager-, middelbaar-, hogerberoeps- en wetenschappelijk onderwijs/c.q. onderzoek zijn ontleend aan de Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984.

Voor wat betreft het lager-, middelbaar- en hogerberoepsonderwijs zijn instellingen geselecteerd die gezien de aard van hun opleiding verondersteld kunnen worden (regelmatig) gebruik te maken van informatie over de Noordzee.

Voor wat betreft het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek is uitgegaan van leerstoelen.

Het selectiekriterium is gelijk aan dat wat t.a.v. de hiervoor genoemde instellingen is gehanteerd.

De onderzoeksafdelingen, c.q. instellingen van departementen zijn ontleend aan de Staatsalmanak 1985. Opgemerkt wordt dat hierbij niet onderzoekstakken van beleidsafdelingen zijn inbegrepen. Het gaat om dienstonderdelen van departementen die expliciet het verrichten van onderzoek tot taak hebben. Alleen die dienstonderdelen zijn gekozen waarvan mag worden aangenomen dat hun onderzoek (regelmatig) de Noordzee betreft.

De overige instellingen betreffen hoofdzakelijk onderdelen van TNO en instellingen gericht op maritiem onderzoek of aanverwante onderzoeksvelden. Naast de Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984, is hiervoor ook gebruik gemaakt van de IRO Offshore Catalogue 1986.

Van de in de tabel ad 4.1. t/m 4.4. opgenomen instellingen zijn zowel naam en adres, alsmede funktionarissen bekend.

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u>	<u>sekundair</u>
	aantallen	aantallen
<u>5. Beleid/bestuur</u>		
(Staatsalmanak 1985, Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984)		
5.1. Dienstonderdelen van departementen		
- ministerie van VROM	1	
- ministerie van V + W	35	6
- ministerie van E.Z.	1	1
- ministerie van L + V	2	1
- ministerie van Defensie	1	
	—	—
subtotaal dienstonderdelen departenten	40	8
5.2. Interdepartementale/koördinerende kolleges		
	5	-
5.3. Beleids-/bestuursinstellingen op provinciaal en gemeentelijk nivo		
- havenschappen e.d.		7
- Provinciale Waterstaat (kustprovincies)	6	4
	—	—
subtotaal provinciaal/gemeentelijk nivo	6	11
	—	—
totaal beleid/bestuur	51	19

ad. 5.

De in de tabel ad. 5.1. t/m 5.3. opgenomen afdelingen, diensten enz. kunnen worden verondersteld te maken te hebben met beleidsvraagstukken waarin Noordzee-aangelegenheden rechtstreeks, dan wel indirect een rol spelen.

Voor de inventarisatie is hoofdzakelijk gebruik gemaakt van de Staatsalmanak 1985 en voor een klein gedeelte (instellingen op gemeentelijk

nivo) van de Pyttersen's Nederlandse Almanak 1984.

Behalve naam en adres, zijn van de meeste afdelingen, diensten, instellingen enz. ook funktionarissen en taakomschrijving bekend.

Hoofd- en subgeledingen	<u>primair</u> aantallen	<u>sekundair</u> aantallen
6. <u>Defensie</u> (Staatsalmanak 1985)		
- Defensiestaf	2	
- Koninklijke Marine	4	
	<hr/>	
totaal defensie	6	
	<hr/>	<hr/>
totaal generaal primaire en sekundaire doel- groepen MARIS	634	986

Bijlage 2.1.: Checklist t.b.v. de interviews

met vriendelijke groeten

Checklist
onderzoek
MARIS
projektnummer: 6 86 15

Kategorienummer

Respondentnummer

Introductie

- voorstellen
- doel onderzoek
- opdrachtgever

VRAGEN T.B.V. EERSTE TELEFONISCHE KONTAKT

- 1a. Welke activiteiten/werkzaamheden verricht dit bedrijf/
deze instelling/deze afdeling/etc.

- 1b. Hoeveel personen zijn bij die werkzaamheden/activiteiten
etc. betrokken.

- 2a. In hoeverre eisen die werkzaamheden het regelmatig
raadplegen, bewerken of anderszins gebruiken van informatie/
gegevens (literatuur, cijfers, kaarten, regelingen, etc.)

2b. Gaan alle hiervoor bedoelde personen regelmatig om met gegevens/informatie?

2c. Gaat het bij deze gegevens ook (weleens) om informatie over de Noordzee?

(Informatie over de zee zelf b.v. hydrologische gegevens, gegevens over de Noordzee-bodem, de visstand e.d., maar ook over activiteiten op/aan de Noordzee b.v. scheepvaart, oliewinning, koncessies, etc.)

NB: Indien geen informatie over de Noordzee dan vraag 2d stellen anders afspraak maken voor nader mondeling gesprek.

2d. Zijn er misschien andere afdelingen in dit bedrijf/instelling/etc., c.q. personen die voor hun werk/activiteiten wel gebruik maken van informatie over de Noordzee.

NB: Indien geen andere afdelingen/personen, gesprek afsluiten, anders afspraak maken met betreffende afdeling/persoon voor nader mondeling gesprek.

VRAGEN T.B.V. MONDELING VERVOLG

- 3a. In ons eerste telefonisch contact heeft U mij verteld, dat U zich vooral bezig houdt met (zie antwoord 1a/1b).
Over wat voor soort onderwerpen gebruikt U gezien die activiteiten gegevens/informatie m.b.t. de Noordzee?

NB: Nader uitsplitsen in:

- vakgebied (hydrografie, geologie, oceanografie, meteorologie, milieu, etc.)
- soort gegevens (literatuur, meetgegevens, modellen, expertinstellingen, etc.)

- 3b. In hoeverre zijn die gegevens binnen Uw bedrijf/instelling beschikbaar (uitsplitsen als boven).

- 3c. Is de informatie/gegevens waarover Uw bedrijf/instelling m.b.t. de Noordzee beschikt ook toegankelijk voor derden (eventueel onder welke voorwaarden).

- 3d. Zijn er ook gegevens/informatie m.b.t. de Noordzee van belang voor Uw werk, die noch intern, noch ekstern moeilijk of niet te krijgen zijn?
(Uitsplitsen als bij 3a).

4a. Bij welke afdeling/funktionaris moet U intern terecht voor informatie over de Noordzee.

4b. Welke eksterne instanties raadpleegt U zoal voor informatie over de Noordzee?

NB: Naam, adres en eventueel persoon of afdeling zo nauwkeurig mogelijk noteren.

4c. Hoe vaak raadpleegt U door de bank genomen de genoemde eksterne instanties.

4d. Hoe vraagt U in de regel informatie aan (schriftelijk, telefonisch, mondeling on-line).

4e. Vindt U het een voordeel wanneer eksterne informatie on-line kan worden geraadpleegd/Beschikt U over apparatuur daartoe.

5a. Krijgt U in de regel de informatie van eksterne instanties in de vorm en het tijdsbestek waarin U die wenst?

5b. Welke problemen doen zich m.n. voor wanneer ekstern informatie/gegevens over de Noordzee moeten worden aangevraagd?

NB: Desgewenst doorvragen t.a.v.:

- Bij welke instantie moet men terecht.
(Wordt U van het kastje naar de muur gestuurd).

- De tijd die verstrijkt tussen vraag en antwoord
(hoe snel heeft U de informatie in de regel nodig en hoe lang duurt het in de regel voor U die heeft).

- Is de informatie die U ontvangt volledig
(Heeft U het gevoel dat U volledig antwoord op Uw vraag krijgt).

- Is de informatie aktueel (heeft U het gevoel dat ook de meest recente informatie is opgenomen).

- Zijn eksterne informatiebronnen die U raadpleegt toegankelijk (bereid tot verlenen van service, informatie overzichtelijk, c.q. geordend konform Uw wensen e.d.).

- Zijn er barrières bij het raadplegen van eksterne informatiebronnen (bijvoorbeeld in de vorm van hoge kosten of beperkende voorwaarden t.a.v. het gebruik v.d. gegevens/de informatie).

- 6a. In hoeverre acht U een centrale ingang c.q. service-instantie die U snel een volledig overzicht geeft van relevante bronhouders van informatie/gegevens over de Noordzee een wezenlijke verbetering t.b.v. het ekstern aanvragen van informatie.
- 6b. Op welke wijze zou zo'n instantie geraadpleegd moeten kunnen worden.
(Telefonisch, on-line, persoonlijk bezoek).
- 6c. Hoe vaak zou U van zo'n instantie gebruik maken en zou U in dat geval bereid zijn per aanvraag een bepaald bedrag te betalen, c.q. een abonnement te nemen?
- 6d. Zou U bereid zijn (tegen vergoeding) eigen informatie in zo'n instantie in te brengen?

Bijlage 2.2.: Protokollen van de interviews

Respondent nummer 1

vraag 1a: Aktiviteiten

- opsporen en winnen van gas

vraag 1b: Personen

- ± 3.400

vraag 2a: Raadplegen info

- regelmatig

vraag 2b:

- niet allen, 3.400 is namelijk totale personeelsbestand

vraag 2c: Info Noordzee

- zeker

vraag 3a:

- bodemgesteldheid
 - . metingen
- stroombeweging
 - . cijfers
- windgegevens

(Bijna) alle gegevens van Rijkswaterstaat nodig

vraag 3b:

- heel veel gegevens van Rijkswaterstaat nodig

vraag 3c: Info ook voor derden?

- neen

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- nee, geen problemen

vraag 4a: Afdeling

- technische afdelingen: offshore en engineering
- niet alle gegevens in huis steeds opnieuw voor gegevens naar Rijkswaterstaat

vraag 4b:

- T.N.O. (incidenteel)
- Rijkswaterstaat
- Riza

vraag 4c:

- enkele malen per jaar
- Rijkswaterstaat iets vaker

vraag 4d:

- telefonisch vooraf en vervolgens schriftelijk

vraag 4e: Voordeel on-line?

- denkt het wel; zou een voordeel betekenen

vraag 4e: Apparatuur

- beschikken over apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- kan niet helemaal beoordelen; heb zelf geen klachten en ook niet gehoord

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières
- geen problemen

vraag 6a: Service-instantie

- denkt dat dit een positief punt is; als snelheid verder omhoog gebracht kan worden, dan is dat alleen een voordeel

vraag 6b: Raadgeving:

- on-line verbinding lijkt me een uitstekende gedachte

vraag 6c: Gebruik (frekwentie)

- net zo vaak als we nu eksterne instanties raadplegen en dat is diverse malen per jaar

vraag 6c: Bedrag/abonnement

- in principe wel; afhankelijk van soort informatie

vraag 6d: Inbreng informatie

- in principe wel; afhankelijk van soort informatie

Respondent nummer 2

vraag 1a: Activiteiten

- exploratie van gas (winning, verscheping, inkoop)

vraag 1b: Personen

- 140

vraag 2a: Raadplegen info

- vaak gebruik van informatie

vraag 2b:

- niet allen, slechts beperkte groep

vraag 2c: Info Noordzee

- uiteraard

vraag 3a:

- hydrologische gegevens
- meteorologische gegevens

- wind-, stroom-, bodemgegevens, golfgegevens
- alle soorten informatie
- soort informatie afhankelijk van projekt

vraag 3b:

- deels, kan niet eksakt zeggen

vraag 3c: Info ook voor derden?

nee

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- tot op heden geen echte problemen mee gehad

vraag 4a: Afdeling

- diverse afdelingen; afhankelijk van projekt
- geen aparte afdeling die geheel koördineert

vraag 4b:

belangrijkste:

- K.N.M.I.
- Rijkswaterstaat

vraag 4c:

- K.N.M.I. heel vaak, dagelijks
- Rijkswaterstaat zo vaak als nodig is

vraag 4d:

- K.N.M.I.: abonnement
- Rijkswaterstaat: hebben we allerlei publikaties van

vraag 4e: Voordeel on-line?

- moeilijk te zeggen; ben niet bij alle informatie aanvragen betrokken

vraag 4e: Apparatuur

- hebben alleen 1 Viditel aansluiting

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- geen klachten

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
 - . info volledig
 - . info aktueel
 - . eksterne info toegankelijk
 - . barrières
- geen klachten; zijn er eventueel klachten, dan even een telefoontje plegen

vraag 6a: Service-instantie

- zou wel nuttig zijn

vraag 6b: Raadgeving:

- telefonisch in ieder geval

vraag 6c: Gebruik (frekwentie)

- zo vaak als nodig is; afhankelijk van informatie

vraag 6c: Bedrag/abbonement

- afhankelijk van informatie wel bereid tot betaling bedrag

vraag 6d: Inbreng informatie

- betwijfel ik enigszins

Respondent nummer 3

vraag 1a: Activiteiten

- offshore
- stortingswerkzaamheden
- baggerwerkzaamheden

vraag 1b: Personen

- 5 - 20

vraag 2a: Raadplegen info

- zeer frekwent

vraag 2b:

- ja, gaan regelmatig met informatie

vraag 2c: Info Noordzee

- jazeker

vraag 3a:

- grondsoorten
 - . meetgegevens
- stroominformatie
 - . meetgegevens
- golfinformatie
- windvoorspellingen

vraag 3b:

- alles behoorlijk beschikbaar, slechts sporadisch ontbreekt wat

vraag 3c: Info ook voor derden?

- neen

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- zijn wel eens problemen maar lost zich meestal op

vraag 4a: Afdeling

- geen speciale afdeling die geheel koördineert

vraag 4b:

belangrijkste:

- K.N.M.I.
- Rijkswaterstaat
- Waterloopkundig laboratorium

vraag 4c:

- ± 10 maal per jaar

vraag 4d:

- mondeling, persoonlijk gesprek

vraag 4e: Voordeel on-line?

- denk dat onze frekwentie daarvoor te laag is. Wel een voordeel, maar er zijn nog altijd een aantal gebruikersdrempels.

vraag 4e: Apparatuur

- valt tegen denk ik. Voor ons niet van toepassing. Wel apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- meestal in gewenste tijdsbestek

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières
- geen specifieke problemen
- informatie is volledig
- informatie is aktueel

vraag 6a: Service-instantie

- Tja, verbetering? Kost ook weer geld. Als je kosten en baten tegen elkaar afweegt is het voor mij niet nodig
- geen verbetering; ben voldoende geïnformeerd

vraag 6b: Raadgeving:

- on-line

vraag 6c: Gebruik (frekwent)

- ben goed geïnformeerd

vraag 6c: Bedrag/abonnement

- zie antwoord 3c: informatie niet toegankelijk voor derden

vraag 6d: Inbreng informatie

- informatie niet toegankelijk voor derden

Respondent nummer 4

vraag 1a: Activiteiten

- baggeren, bouwen zowel nationaal als internationaal

vraag 1b: Personen

- ± 600

vraag 2a: Raadplegen info

- verschillende soorten informatie; konstante stroom; zeer frekwent, op wekelijkse basis

vraag 2b:

- niet allen

vraag 2c: Info Noordzee

- ja

vraag 3a:

- gegevens op gebied van baggeren en offshore (hoofdzaken)
- soort gegevens:
 - . informatie die wij nodig hebben als grondgegevens; bijvoorbeeld

voorkomen van zand en grint, sonderingen als het gaat om off-shore konstrukties

- . komen vaak proefmodellen bij kijken

vraag 3b:

- nauwelijks zelf informatie. Halen alles bij Rijkswaterstaat. Ver-richten héél zelden zelf onderzoek op zee.

vraag 3c: Info ook voor derden?

- nee, maar wij halen zelf alles bij Rijkswaterstaat dus dat is ook voor derden toegankelijk

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- satellietfoto's zouden een goed hulpmiddel bij onze werkzaamheden zijn en daar komen we verdomd moeilijk aan

vraag 4a: Afdeling

- afdeling Speurwerk en Ontwikkeling

vraag 4b:

- Rijkswaterstaat
- Directie Noordzee
- Waterloopkundig laboratorium
- Grondmechanica-lab

vraag 4c:

- ± 6 maal per jaar

vraag 4d:

- persoonlijk gesprek en dan krijg je wat mee (informatie)

vraag 4e: Voordeel on-line?

- denk het wel

vraag 4e: Apparatuur

- apparatuur: telex, telefax, aansluiting op komputer

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- meestal wel

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
 - . info volledig
 - . info aktueel
 - . eksterne info toegankelijk
 - . barrières
- nee, alleen soms twijfel of ze de informatie mogen geven ja of nee en kosten die hieraan verbonden zijn

vraag 6a: Service-instantie

- in eerste instantie behoefte aan systeem met trefwoorden dat je dan doorverwijst naar instanties; zou verdomd handig zijn

vraag 6b: Raadgeving:

- telefonische afspraak maken voor persoonlijk gesprek om jouw specifieke problemen door te praten

vraag 6c: Gebruik (frekwentie)

- circa 6 maal per jaar (net als andere instanties)

vraag 6c: Bedrag/abbonement

- voor 6 maal per jaar loont een abonnement zich niet. Ook afhankelijk van informatie: moet relevant zijn, moet niet te laat komen, moet voldoende zijn. Zijn enkele voorwaarden aan verbonden. Afhankelijk van hetgeen het systeem biedt.

vraag 6d:

- zelf nauwelijks

Respondent nummer 5

vraag 1a: Activiteiten

- breed: adviezen t.a.v. havenontwikkeling, transportontwikkeling, plannen o.g.v. transport, binnenvaartwegen
- algemeen: civiel adviesburo industriële ontwikkelingen militaire ontwikkelingen

vraag 1b: Personen

- ± 50

vraag 2a: Raadplegen info

- heel vaak

vraag 2b:

- niet allen; ± 15 personen; anderen verwerken informatie slechts tot produkten die wij leveren

vraag 2c: Info Noordzee

- vaker info over Noordzee

vraag 3a:

- gegevens m.b.t. stromingen, golven etc.
 - . meetgegevens, cijfers
- meteorologische gegevens
- zandtransporten
- soort informatie/gegevens afhankelijk van projekt; moeilijk aan te geven. Soms volstaan met literatuur die voor handen is, anders naar K.N.M.I. en Rijkswaterstaat

vraag 3b:

- door loop der jaren zelf informatie opgebouwd, echter niet systematisch. Vaak voor nieuw projekt nieuwe gegevens nodig

vraag 3c: Info ook voor derden?

- in principe voor intern gebruik (betreft echter geen exclusieve gegevens)

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- in algemeen niet zoveel problemen

vraag 4a: Afdeling

- geen speciale afdeling, verzamelen informatie voor projecten zelf

vraag 4b:

voornaamste:

- Rijkswaterstaat
- K.N.M.I.

vraag 4c:

- gemiddeld 1 à 2 maal per jaar

vraag 4d:

- directe ingang bij K.N.M.I.: telefonisch (goede relatie)
- Rijkswaterstaat: afhankelijk van dienst waarmee je te maken hebt. Iedere dienst heeft een eigen manier van reageren.

vraag 4e: Voordeel on-line?

- zou een versnelling kunnen betekenen

vraag 4e: Apparatuur

- gezien frequentie waarmee wij informatie betrekken is directe verbinding niet nodig; komt namelijk niet ten goede aan kosten/batenverhouding

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- redelijk snel

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
 - . info volledig
 - . info aktueel
 - . eksterne info toegankelijk
 - . barrières
- kan zo snel geen problemen herinneren
 - soms dekt antwoord de vraag niet. Waarschijnlijk ook als gevolg van huidige bestanden, bestaan bijvoorbeeld niet. Betere overzichtelijkheid van bestaande bestanden en dokumentatie daarover zou vaak wel verbeteren.
 - K.N.M.I.: vergoeding
 - Rijkswaterstaat: afhankelijk, algemene informatie niet

vraag 6a: Service-instantie

- zou verbetering zijn t.o.v. huidige situatie, met name dat je toch voor bepaalde informatie naar Rijkswaterstaat moet en bepaalde informatie bij K.N.M.I.. Verbetering als dit in 1 hand zou zijn en er een beter overzicht zou zijn van aanwezigheid van gegevensbestanden.

vraag 6b: Raadgeving:

- voor ons: telefonisch
- bij frekvent gebruik: on-line

vraag 6c: Gebruik (frekwentie)

- gebruik in huidige situatie niet zo frekvent. Goed mogelijk dat dit in toekomst gaat toenemen (als informatie relevant is).

vraag 6c: Bedrag/abonnement

- afhankelijk van informatie wel bereid tot betaling bedrag

vraag 6d: Inbreng informatie

- beschikken niet over speciale informatie
- informatie die wij over Noordzee hebben is verkregen via K.N.M.I. etc. dus ook voor anderen toegankelijk.
- doen zelf niet aan informatie-inwinning

respondent nummer 6

vraag 1a: Aktiviteiten

- international civil and structural engineering
- electrical and mechanical engineering
- power generation
- geodesy
- soil mechanics

vraag 1b: Personen

- ± 450

vraag 2a: Raadplegen info

- vrij regelmatig; cijfers, metingen etc.
- soort informatie afhankelijk van projekt

vraag 2b:

- niet allen, slechts 2/3

vraag 2c: Info Noordzee

- ja, echter niet alleen Noordzee-informatie; afhankelijk van projekt

vraag 3a:

- hydrologische gegevens
- hydrografische gegevens
- meteorologische gegevens
- gegevens over stromingen
 - . cijfers
- oceanografie

vraag 3b:

- meeste binnen bedrijf beschikbaar, vaak via K.N.M.I. en Rijkswaterstaat

vraag 3c: Info ook voor derden?

- afhankelijk: betreft het informatie over bepaald projekt, dan toestemming van opdrachtgever nodig voordat wij doorgeven aan derden

vraag 3c: Voorwaarden

- concurrerende ondernemingen: dan kosten, anders (meestal) niet

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- tot nu toe nog geen problemen mee gehad

vraag 4a: Afdeling

- onderneming is ingedeeld in sectoren; sektor wint eigen informatie in voor betreffende projekt (is zelf hoofd afdeling waterbouw en watertransport)

vraag 4b:

belangrijkste:

- Rijkswaterstaat
- K.N.M.I.

vraag 4c:

- afhankelijk van projekten, echter vrij regelmatig

vraag 4d:

- via bestaande relaties en dan schriftelijk, telefonisch, echter niet on-line; huidige relaties verlopen goed

vraag 4e: Voordeel on-line?

- in ons geval niet direkt, momenteel geen problemen. Hebben wel apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- tot dusver geen noemenswaardige vertraging

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières

- neen

vraag 6a: Service-instantie

- Zou wel een goede zaak zijn, in zijn algemeenheid, maar niet specifiek voor ons

vraag 6b: Raadgeving:

- on-line, in ieder geval zeer direkt

vraag 6c: Gebruik (frekwentie)

- gebruik: afhankelijk 5 maal per jaar? Geen idee

vraag 6d: Inbreng eigen informatie

- ja, beschikken mogelijk wel over interessante informatie

Respondent nummer 7

vraag 1a: Aktiviteiten

- regering adviseren o.g.v. waddenzeegebied

vraag 1b: Personen

- 7 departementen

vraag 2a: Raadplegen info

- tot nu toe nog niet kwantificeerbaar, namelijk kwalitatief beleid

vraag 2b:

- ja

vraag 2c: Info Noordzee

- ja, ook steeds meer inzicht nodig omtrent allerlei maatregelen etc.
o.g.v. Waddenzee

vraag 3a:

- alle noodzakelijke gegevens voor onderbouwing Waddenzee-beleid, vaak via inbreng van andere departementen. Primair benodigde informatie: effecten van activiteiten op Wadden-milieu: lang niet altijd beschikbaar. Beleid weinig op kwantitatieve gegevens gebaseerd, maar meer op "natte-vingers werk". Bedoeling dat dit gaat veranderen. Meer onderzoek nodig naar effecten van activiteiten op ecosysteem van Waddenzee. Alle soorten gegevens zijn benodigd: soorten gegevens:
 - . onderzoek naar voorkomen van cumulatie van effecten: gebruik gemaakt van literatuurstudies
 - . koördinatie van gegevens is belangrijk
 - . ecosysteem-onderzoek
 - . praktisch beleids- en beheersonderzoek

vraag 3b:

- intern geen data voor handen. Wij putten uit bronnen van betreffende ministeries

vraag 3c: Info ook voor derden?

- niet altijd
- geen voorwaarden

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- moeilijk om effect op milieu van bepaalde ingrepen te achterhalen

vraag 4a: Afdeling

- veelal de milieuspecialisten

vraag 4b:

- andere ministeries/departementen
- Rijksinstituut voor Natuurbeheer
- Nederlands instituut voor onderzoek ter zee

vraag 4c:

- rechtstreeks niet zo vaak

vraag 4d:

- schriftelijk

vraag 4e: Voordeel on-line?

- zou voordeel zijn, echter momenteel geen apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- verkrijging informatie niet altijd zo snel

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières
- niet altijd zo snel
- heb ik geen zicht op

vraag 6a: Service-instantie

- zou een voordeel zijn, dan namelijk efficiënter

vraag 6b: Raadgeving:

- zeer direkt (wat bij Waddenzee momenteel niet bepaald het geval is)

vraag 6c: Gebruik (frequent)

- afhankelijk van soort informatie etc.

vraag 6d: Inbreng eigen informatie

- geen probleem

Respondent nummer 8

vraag 1a: Activiteiten

- nota's die komen van het Icona voorzien van advies aan de hand van o.a. informatie via overheidsinstanties en eventueel particulieren

vraag 1b: Personen

- ± 15 leden
- ± 15 informanten

vraag 2a: Raadplegen info

- wij krijgen informatie naar behoefte. Als wij iets willen weten gaan wij naar Rijkswaterstaat en krijgen wij altijd wat wij vragen. Vaak gebruik van informatie

vraag 2b:

- ja

vraag 2c: Info Noordzee

- uiteraard

vraag 3a:

- onbepakt. In het kader van activiteiten informatie nodig over alle beleidsterreinen die zich op Noordzee afspelen, dwz.:
 - . economische zaken
 - . visserij

- . oliewinning
- . recreatie
- . kabels en leidingen
- . milieu en vervuiling
- . scheepvaart
- . juridische aspecten (nationaal en internationaal)

vraag 3b:

- moeten alles verzamelen want wij zijn adviesorgaan

vraag 3c: Info ook voor derden?

- niet altijd
- geen voorwaarden

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- nee, kan ik niet bepaald zeggen

vraag 4a: Afdeling

- sekretariaat van Icona verder weet ik niets, weet sekretaris van commissie beter (sekretaris van Icona)

vraag 4b:

- Rijkswaterstaat
- sekretaris van Icona (dhr. Zoons)

vraag 4c:

- geregeld; vaak

vraag 4d:

- telefonisch

vraag 4e: Voordeel on-line?

- lijkt mij nauwelijks

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- ja hoor, men weet ons wel te vinden als er bij de Raad weer een verzoek om advies ligt

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
 - . info volledig
 - . info aktueel
 - . eksterne info toegankelijk
 - . barrières
- geen problemen, alleen gaat er soms wel enige tijd heen voor wij de informatie ontvangen

vraag 6a: Service-instantie

- denk dat dit een hele goede zaak zou zijn

vraag 6b: Raadgeving:

- alle manieren

vraag 6c: Gebruik (frequent)

- voor ons zelf niet zo veel, omdat wij een adviesorgaan zijn dat door de minister de bevoegdheid heeft gekregen om alle informatie te vragen en men ook graag bereid is daar aan te voldoen.

vraag 6d: Inbreng eigen informatie

- bij ons nauwelijks aan de orde. Als wij een advies aan het uitbrengen zijn, zeker niet. Als wij ons advies hebben uitgebracht, dan is dat aan de Raad van Waterstaat die het echte advies uitbrengt. Als dit advies bij de minister is wordt het altijd gepubliceerd, inclusief het integrale rapport van de Noordzeekommissie

Respondent nummer 9

vraag 1a: Aktiviteiten

- technische wetenschaps/onderzoekszaken
- advisering Deltawerken, Noordzee en Waddengebied

vraag 1b: Personen

- 430

vraag 2a: Raadplegen info

- vrij veel:
 - . meten zelf veel
 - . laten veel meten
 - . verzorgen/verwerken heel veel gegevens

vraag 2b:

- niet allen

vraag 2c: Info Noordzee

- ja

vraag 3a:

- kwaliteitsgegevens
 - . windgegevens
 - . watersnelheden
 - . bodemligging
 - . waterhoogte
 - . golfhoogte/-richting
- biologische gegevens
- kwantiteitsgegevens
 - . chemische parameters
 - . kwant. parameters

vraag 3b:

- informatie m.b.t. strook kust tot kust (winnen we zelf in)
- meetkampagnes (transport, watersnelheden)
- gegevens van midden op zee (verzameld door Directie Noordzee)

vraag 3c: Info ook voor derden?

- routinematige gegevens makkelijk voor derden (waterhoogte, golven, stroom)
- historische gegevens gratis
- operationele gegevens: willen we kosten voor gaan rekenen

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- toegankelijkheid bodemgegevens niet optimaal; gewoon slecht

Opmerking algemeen: betere toegankelijkheid van gegevens zou prettiger zijn.

vraag 4a: Afdeling

- hoofd afdeling Bestandsopbouw (verantwoordelijk voor alle bestanden binnen onze directie)

vraag 4b:

- K.N.M.I. (hoofdzakelijk)
- in mindere mate:
 - . N.I.O.S.
 - . Instituut voor Visserij (IJmuiden)
 - . Rijks Geologische Dienst (gegevens betreffende bodemstructuur)

vraag 4c:

- K.N.M.I. dagelijks
- bestanden K.N.M.I. regelmatig
- anderen: projektmatig

vraag 4d:

- K.N.M.I.: magneetband
- anderen: ad hoc (rapporten, schriftelijk, soms magneetband)

vraag 4e: Voordeel on-line?

- voordeel, mits op standaardwijze
- hebben apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- verkrijging informatie duurt altijd te lang

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières
- soms te lang (K.N.M.I. redelijk)
- nee, soms historisch
- K.N.M.I.: kosten (niet extreem)

vraag 6a: Service-instantie

- groot voordeel, mits open instantie. Naar mijn mening duidelijk behoefte aan. Moet echter open karakter hebben, anders kans op mislukken groot.

vraag 6b: Raadgeving:

- on-line

vraag 6c: Gebruik (frekwent)

- afhankelijk van diepte van informatie mits diep genoeg: vaak, regelmatig
- abonnement: ja, mits open instantie. Naar mijn mening duidelijk behoefte aan. Moet echter open karakter hebben, anders kans op mislukken groot.

vraag 6d: Inbreng eigen informatie

- zeker bereid tot inbreng eigen informatie. Zelf belangrijke lever-

ancier van informatie. Moet wel vergoeding tegenover staan.

- Respondent heeft zelf een 5-tal akties binnen eigen distrikt stopgezegt, omdat hij erop rekent dat Maris ter beschikking komt. Heeft vertrouwen in Maris
- Opmerking respondent:
nu reeds een 5-tal andere instituten met soortgelijk systeem bezig: leidt misschien tot konkurrentiestrijd. Geheel moet goed gekoördineerd worden

Respondent nummer 10

vraag 1a: Aktiviteiten

- onderzoekt bijv. maritieme industrie
- onderzoek o.g.v. Bouw en opereren van offshore konstrukties
- betreft voornamelijk onderzoek o.g.v. hydronamika, nautika

vraag 1b: Personen

- ± 350

vraag 2a: Raadplegen info

- vrij veel tot zeer veel
- eksterne informatie: voornamelijk o.g.v. beweging van schepen in zee

vraag 2b:

- niet allen

vraag 2c: Info Noordzee

- jawel

vraag 3a:

- gegevens m.b.t. omgevingskondities:
 - . golfgegevens, stromingen

- gegevens m.b.t. maritieme operaties
 - . informatie o.g.v. beweging van schepen op zee: scheepvaartverkeer
- gegevens m.b.t. plaats van offshore-konstrukties
- gegevens over golven, wind en stroming

vraag 3b:

- door opdrachten die wij verrichten (m.n. voor Rijkswaterstaat) beschikken wij over vrij veel gegevens: vooral o.g.v. scheepvaart, routes en routestructuren

vraag 3c: Info ook voor derden?

- in principe wel; al dan niet tegen betaling; hangt af van soort informatie. Wel kosten. Hebben zelf ook moeten investeren om informatie te verkrijgen.

vraag 3d: Info intern en ekstern moeilijk verkrijgbaar

- met name golfgegevens, ook weer afhankelijk van soort problemen
- wanneer het gaat om hele specifieke lokatie waar offshore-platform geplaatst moet worden: gegevens m.b.t. deze lokatie is bijvoorbeeld moeilijk te krijgen

vraag 4a: Afdeling

- hangt af van soort informatie
- in zijn algemeenheid: afdeling Maritieme Operaties

vraag 4b:

- K.N.M.I.
- Rijkswaterstaat (directie Noordzee)
- ook wel internationale organisaties zoals Lloyd's

vraag 4c:

- enkele malen per jaar

vraag 4d:

- meestal telefonisch

vraag 4e: Voordeel on-line?

- is een voordeel, denk ik
- beschikken over apparatuur

vraag 5a: Info verkrijging (tijdsbestek)

- wanneer informatie maar beschikbaar is, vormt de tijd geen probleem

vraag 5b: Problemen:

- . vraag - aanbod
- . info volledig
- . info aktueel
- . eksterne info toegankelijk
- . barrières
- kan geen specifieke problemen noemen
- soms is informatie helemaal niet te verkrijgen

vraag 6a: Service-instantie

- zal een voordeel zijn
- zou plezierig zijn wanneer dit bestaat

vraag 6b: Raadgeving:

- on-line is het handigste

vraag 6c: Gebruik (frekwent)

- paar maal per jaar. Wanneer blijkt dat informatie makkelijk aan te roepen en volledig is, dan kan ik me voorstellen dat gebruik toeneemt. Bedrag: geen probleem, mits informatie waardevol.

vraag 6d: Inbreng eigen informatie

- in principe bereid tot inbreng eigen informatie, wanneer blijkt dat wij informatie beschikbaar hebben die zinvol is voor andere instanties. Mits daar geen embargo's v.w.b. konfidentialiteit op rusten (wat helaas wel vaak het geval is).

Bijlage 3.1.: Vragenlijst en bescheiden

Onderzoek Mar is
 ENQUÊTEFORMULIER
 projektnummer: 6 86 15

Respondentnummer

Hoe de vragen te beantwoorden?

Bij de meeste vragen zijn de antwoordmogelijkheden reeds aangegeven. U kiest daaruit het antwoord dat voor U van toepassing is. U plaatst dan een kruisje in het hokje dat bij dat antwoord staat. Waar bij bepaalde vragen geen antwoordmogelijkheden zijn voorgegeven, is het de bedoeling, dat U Uw antwoord noteert.
 Let ook goed op de verwijzingen bij de vragen. De verwijzingen zijn er om op te juiste manier het vragenformulier in te vullen, zonder dat U teveel of te weinig vragen beantwoordt.

1. Gaat U ten behoeve van Uw organisatie om met gegevens over de Noordzee, c.q. informatie over zaken die aldaar gelden of plaatsvinden?

- 1 vaak → U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 2a
- 2 soms → U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 2a
- 3 zelden of nooit → U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 6

2a. Op welke vakgebieden hebben de gegevens of -informatie t.a.v. de Noordzee betrekking? (U MAG MEERDERE HOKJES AANKRUISEN)

- 1 meteorologie (luchttemperatuur, wind, wolken, zicht e.d.)
- 2 hydro-dynamika (stroom, waterstanden, golven)
- 3 biologie (aquatisch leven (speciën), mariene ekologie (processen))
- 4 geologie, -fysieka, -mechanika (korrelverdeling, stratigrafie, elasticiteit, doorlatendheid, magnetisme, radio-activiteit e.d.)
- 5 fysika (water, lucht) (dichtheid, diffusie, turbiditeit, geluidsnelheid, thermische stratifikatie, sedimenttransport e.d.)
- 6 vervuiling (bronnen en soorten van vervuiling)
- 7 hydrografie (diepteligging, zeekaarten, kustprofielen en objekten zoals platforms, wrakken, navigatiekenmerken, pijpleidingen e.d.)
- 8 chemie (lucht, water, bodem) (zuurstofgehalte, fosfaten, zoutgehalte e.d.)
- 9 overig, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....

2b. Er kunnen verschillende gebruiksfuncties van de Noordzee worden onderscheiden. Over welke van de hierna aangegeven functies gebruikt U informatie, c.q. gegevens m.b.t. de Noordzee?
(U MAG MEERDERE HOKJES AANKRUISEN)

- 1 visserij (materieel, methoden, vangsten e.d.)
- 2 offshore-industrie (winning delf- en bodemstoffen, engineering, baggerwerk, survey, sleepvaart e.d.)
- 3 scheepvaart (verkeer, ongevallen, vlootsamenstelling, transport, scheepshydrodynamika, scheepsbouw, havenfaciliteiten e.d.)
- 4 telekommunikatie (kabels, zendverbindingen, frekwenties, plaatsbepalingssystemen e.d.)
- 5 juridische zaken (wetten, verordeningen, vergunningen, zonering e.d.)
- 6 lozen/verbranden afvalstoffen (vergunningen, hoeveelheden, soorten, rampenbestrijding e.d.)
- 7 energie-opwekking (windenergie, golven e.d.)
- 8 landaanwinning
- 9 recreatie
- 10 overig, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....
.....

2c. Welk soort informatie of gegevens heeft U vooral nodig t.b.v. Uw werk?
(U MAG MEERDERE HOKJES AANKRUISEN)

- 1 Nederlandse literatuur
- 2 buitenlandse literatuur
- 3 Nederlands onderzoek
- 4 buitenlands onderzoek
- 5 statistische-/meetgegevens
- 6 modellen
- 7 meetinstrumenten
- 8 deskundigen/instellingen die over gegevens beschikken
- 9 overig, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....
.....

3a. Hoe komt U in de regel aan informatie c.q. gegevens m.b.t. de Noordzee?

- 1 via eigen dokumentatie/bibliotheek → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 4b)
- 2 via kollega's → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 4b)
- 3 andere organisaties of instanties → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 3b)

3b. Welke andere organisaties of instanties zijn dat?
(U MAG MEERDERE HOKJES AANKRUISEN)

- 1 Rijkswaterstaat
- 2 Rijksluchtvaartdienst
- 3 PTT
- 4 Staatstoezicht der mijnen
- 5 Energie en mijnwezen
- 6 Rijksinstituut voor visserij-onderzoek (RIVO)
- 7 Ministerie van Justitie
- 8 Ministerie van VROM
- 9 Hydrografische dienst (Ministerie van Defensie)
- 10 Provincie/gemeente/waterschap
- 11 Reddingswezen
- 12 oliemaatschappijen
- 13 ondernemingen/verenigingen scheepvaart/visserij
- 14 ANWB
- 15 Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ)
- 16 Waterloopkundig laboratorium
- 17 TNO
- 18 KNMI
- 19 MARIN
- 20 Directoraat Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken (DGSM)
- 21 Nederlands Centrum voor Oceanografische Gegevens (NCOG)
- 22 Coördinatie Maritiem Onderzoek (CMO)
- 23 databanken
- 24 Netherlands Industrial Council for Oceanology (IRO)

25 universiteiten en hogescholen, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....
.....

26 overig, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....
.....

4a. Indien U VIA ANDERE ORGANISATIES OF INSTANTIES aan gegevens of -informatie komt: hoe vaak doet U dan een beroep op andere organisaties of instanties voor het zoeken van gegevens of informatie over de Noordzee?

1 dagelijks

2 paar keer per week

3 paar keer per maand

4 paar keer per jaar

(U KUNT VRAAG 4b OVERSLAAN EN VERDER GAAN MET VRAAG 5)

4b. Indien U VIA KOLLEGA'S OF EIGEN DOKUMENTATIE aan gegevens of informatie komt: hoe vaak doet U dan een beroep op uw eigen organisatie of kollega's voor het zoeken van gegevens of informatie over de Noordzee?

1 dagelijks

2 paar keer per week

3 paar keer per maand

4 paar keer per jaar

5. Welke zijn de belangrijkste knelpunten bij het zoeken van gegevens of informatie over de Noordzee?

(U MAG HIER MEERDERE HOKJES AANKRUISEN)

1 neemt veel tijd in beslag

2 onvoldoende zicht op namen/adressen van organisaties of instituten die over gegevens beschikken

3 wordt vaak doorverwezen

4 informatie is onvoldoende

5 informatie is niet aktueel

6 informatie is niet gebiedsdekkend

7 informatie is te duur

8 informatie is te gespecialiseerd

9 informatie is niet in gewenste vorm (listings, rapporten, floppy disks etc.) te verkrijgen

10 overig, nl.: (S.V.P. NOTEREN)

.....
.....

6a. Beschikt Uw bedrijf/organisatie over gegevens c.q. informatie over de Noordzee die al dan niet onder bepaalde kondities ook aan derden ter beschikking worden gesteld?

1 ja, geen kondities → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 7)

2 ja, onder kondities → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 6b)

3 nee → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 7)

4 weet niet/kan niet zeggen → (U KUNT VERDER GAAN MET VRAAG 7)

6b. Kunt U beknopt aangeven onder welke kondities die gegevens aan derden ter beschikking worden gesteld?
(S.V.P. NOTEREN)

.....
.....
.....
.....
.....

7. Wilft U het ingevulde vragenformulier anoniem (zonder Uw naam en adres) zo spoedig mogelijk verzenden in bijgaande antwoordenvolppe. Een postzegel is niet nodig.

- HARTELIJK DANK VOOR UW MEDEWERKING -

directie noordzee
north sea directorate

uw kenmerk:

rijswijk (z.h.),

18-8-1986

uw brief van:

ons kenmerk:

MARIS - 3512

onderwerp:

Marktverkenning

verzonden:

bijlagen:

Als u een verantwoordelijke functie bekleedt in een bedrijf, instelling of organisatie, waarvan de werkzaamheden en/of taken een nauwe relatie hebben met de Noordzee, wordt u geregeld met allerlei vragen betreffende de Noordzee geconfronteerd. Dit kunnen vragen zijn betreffende golven, waterstanden, stroming, bodemgesteldheid, bodemligging, waterkwaliteit, ligging van pijpleidingen, scheepvaart, visserij, bijzonderheden van olie- en gasplatforms, juridische regelingen, vergunningen, biologische gegevens en dergelijke.

De kennis en informatie over Noordzee-aangelegenheden zijn in Nederland verspreid over diverse overheidsinstanties, onderzoekinstellingen en bedrijven. Een adequaat overzicht bestaat er tot op heden niet.

behoort bij:

nr.

datum:

bladnr:

2

Zo zal het u bekend voorkomen, dat het zoeken naar de juiste informatie u of uw staf uren, dagen of zelfs weken kan kosten. Tijd, welke ten koste gaat van uw eigenlijke werkzaamheden. Of u stelt zich omwille van de tijd tevreden met mindere informatie.

Wellicht heeft u op uw vakgebied veel steun aan vakgenoten en/of een vakorganisatie. Maar zo af en toe zult u vragen op andere vakgebieden hebben, waarbij u voor het probleem komt te staan: "Bestaat hierover informatie en zo ja, waar kan ik die informatie verkrijgen?".

Teneinde het zoeken en opvragen van informatie betreffende de Noordzee te vereenvoudigen heeft de Directie Noordzee van Rijkswaterstaat het initiatief genomen om in samenwerking met andere overheidsdiensten, onderzoekinstellingen en enige bedrijven een Marien Informatie Systeem (MARIS) op te zetten.

De eerste fase van MARIS omvat het overzichtelijk maken van de aanwezige kennis en informatie door de instelling van een openbare verwijzingservice. Deze zal bestaan uit een centrale databank, welke rechtstreeks kan worden geraadpleegd en een informatiebalie, die kan bemiddelen bij het zoeken en verkrijgen van relevante informatie.

Het ligt in het voornemen om latere fasen van MARIS te richten op de verbetering van de toegankelijkheid en de uitwisselingsmogelijkheden van de eigenlijke informatie.

rijkswaterstaat

behoort bij:

nr.

datum:

bladnr: 3

Om de verwijzingservice goed af te stemmen op de wensen van potentiële gebruikers is inzicht benodigd in de onderwerpen en soorten van informatie, waarnaar behoefte bestaat en in de problemen, welke u thans mogelijk bij het zoeken en verkrijgen ondervindt.

Hiervoor is onderzoek nodig. Aangezien Rijkswaterstaat niet de mogelijkheden heeft om met alle potentiële gebruikers bij bedrijven en organisaties afzonderlijk te gaan praten is de uitvoering van het onderzoek opgedragen aan een onafhankelijk bureau, R+M, Research en Marketing B.V. te Heerlen.

Ten behoeve van het onderzoek is een steekproef getrokken uit lijsten van personen, bedrijven en organisaties, waarvan wordt verondersteld, dat ze nauw betrokken zijn bij de Noordzee. Ook uw naam/organisatie is bij die steekproef naar voren gekomen.

Voor het welslagen van het onderzoek is uw medewerking van het grootste belang. Mag ik u daarom verzoeken de bijgevoegde vragenlijst in te vullen en in de antwoordeveloppe terug te zenden aan R+M voor 12 september 1986? De anonimiteit van de door u verstrekte gegevens wordt uiteraard door R+M gegarandeerd. De medewerkers van het bureau zijn daartoe verplicht krachtens de ICC/ESOMAR-code.

Bij voorbaat dank ik u voor de bereidheid en de te nemen moeite.

Hoogachtend,

ir. H.G.H. ten Hoopen
(MARIS-projectcoördinator)

september 1986

Datum
e referentie
ektnummer

6 86 15

Geachte mevrouw/mijnheer,

Twee weken geleden ontving U van ons een enquêteformulier t.b.v. een onderzoek dat wij op verzoek van Rijkswaterstaat (Direktie Noordzee) instellen onder degenen die betrokken zijn bij de Noordzee.

Aan ons verzoek dit enquêteformulier in te vullen heeft, wellicht door tijdgebrek of vakantie, helaas nog niet iedereen gehoor gegeven. Voor het welslagen van het onderzoek is het, zoals U zult begrijpen, van het allergrootste belang dat zoveel mogelijk personen die tot de steekproef behoren, hun medewerking verlenen. Immers, wil Maris goed als wegwijzer in de doolhof van informatie m.b.t. de Noordzee kunnen functioneren, dan zijn Uw wensen en knelpunten m.b.t. het zoeken naar die informatie essentieel.

Mogen wij U daarom nogmaals verzoeken het enquêteformulier, ingevuld, zo spoedig mogelijk aan ons te retourneren?
Voor Uw bereidwilligheid tot medewerking zijn wij U, mede namens Rijkswaterstaat, zeer erkentelijk.

Mocht U het enquêteformulier inmiddels hebben geretourneerd, dan verzoeken wij U deze brief als niet geschreven te beschouwen.

Met vriendelijke groeten,

drs. W.J.A. Nelissen,
senior projectleider.

Bijlage 3.2.: Verantwoording van het onderzoek

Hoofdstuk 1: Opzet en methode van het onderzoek

De voor het onderzoek benodigde gegevens zijn verkregen door middel van schriftelijke ondervraging.

De onderzoekspopulatie werd gevormd door de in fase 1* afgebakende doelgroepen van een marien informatiesysteem.

Als leidraad fungeerde een gestructureerde vragenlijst. De volledige vragenlijst met de daarbij behorende bescheiden is opgenomen in bijlage 3.1 van het onderhavige rapport.

Na dataverzameling werden de verkregen antwoorden gekodeerd door medewerkers van r+m.

De komputerverwerking gebeurde ten kantore van r+m, Research en Marketing, alwaar het eigen S.P.S.S.-pakket geïnstalleerd is op de PDP 11/73.

De steekproeftrekking zelf geschiedde door medewerkers van r+m.

Teneinde de response te optimaliseren, werd gewerkt met een begeleidend schrijven, herinneringsbrief en antwoordsenveloppe.

* Zie Deel I van dit rapport.

Hoofdstuk 2: Steekproefprocedure

Om per onderscheiden geleding voldoende respondenten in de steekproef te krijgen teneinde zinvolle gedifferentiëerde uitspraken ten kunnen doen, is in het onderzoek gewerkt met een disproportionele steekproef. De onderscheiden geledingen waren als volgt in de bruto steekproef vertegenwoordigd.

Bruto steekproefomvang per geleding

	<u>primaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>secundaire</u> <u>gebruikers</u>	<u>to-</u> <u>taal</u>
- bedrijven	150	150	300
- adviseurs			
- belangenorganisaties			
- onderwijs/research	100	100	200
- beleid/bestuur			
totaal	<u>250</u>	<u>250</u>	<u>500</u>

Per geleding is het benodigd aantal in de steekproef getrokken volgens het principe van het systematic random sample. Deze procedure houdt in dat er wordt gewerkt met een trekkingsinterval. Het interval wordt verkregen door het aantal eenheden in het universum behorend tot de betreffende geleding te delen door het gewenste aantal eenheden in de steekproef. Vervolgens wordt, te beginnen bij een willekeurige eenheid binnen de betreffende geleding, elke n^o in de steekproef getrokken.

Hoofdstuk 3: Uitbating van de steekproef

Zoals uit het overzicht in het vorige hoofdstuk bleek zijn er in totaal 500 bedrijven/organisaties/instellingen postaal benaderd. Bij afsluiting van de veldwerkperiode waren 219 vragenlijsten retour ontvangen. Het response percentage bedraagt derhalve 44%.

In onderstaand overzicht is een en ander nader uitgewerkt per onderscheiden geleding.

Response-overzicht:

	primaire gebruikers		secundaire gebruikers		response %		
	<u>uit-gezet</u>	<u>re-tour</u>	<u>uit-gezet</u>	<u>re-tour</u>	pri-mair %	secun-dair %	to-taal %
- bedrijven	150	50	150	57	33	38	36
- adviseurs	36	21	-	-	58	-	58
- belangenorgani- saties	12	4	39	23	33	59	53
- onderwijs/ research	31	15	47	29	48	62	56
- beleid bestuur	21	12	14	8	57	57	57
totaal	<u>250</u>	<u>102</u>	<u>250</u>	<u>117</u>	<u>41</u>	<u>47</u>	<u>44</u>

Hoofdstuk 4: Representativiteit

Bij de bepaling van de representativiteit van een steekproef doet zich in vrijwel ieder onderzoek de moeilijkheid voor dat criteria en gegevens waarop die representativiteit vastgelegd zou moeten worden, ontbreken.

Ook in dit onderzoek speelt dit probleem.

Hoewel het response percentage (44%) niet overweldigend is, is het voor een schriftelijke enquête alleszins redelijk te noemen. Wordt daarnaast in aanmerking genomen, dat de response bij de secundaire gebruikers eerder positief afwijkt van de response bij de primaire gebruikers, dan kan worden gesteld dat er vooralsnog geen reden is om te veronderstellen dat de resultaten niet representatief zouden zijn voor de doelgroepen van een marien informatiesysteem.

Wel moet bij deze opmerking de kanttekening worden geplaatst, dat bij de methode van schriftelijke enquêtering de kans op selektieve uitval altijd groter is dan bij andere methodieken.

Hoofdstuk 5: Nauwkeurigheid van de uitkomsten

Uitkomsten, verkregen via een steekproef, kunnen afwijken van de uitkomsten, welke verkregen zouden zijn indien de totale populatie in het onderzoek zou zijn betrokken. Deze afwijkingen blijven evenwel binnen zgn. marges, welke marges afhankelijk zijn van de vastgelegde mate van waarschijnlijkheid, de steekproefomvang en het gevonden percentage in de steekproef.

Wanneer, bij een steekproefomvang van 200, een percentage van 40 wordt gevonden, kan in het nomogram worden afgelezen, dat in 95% van de gevallen de werkelijke uitkomst zal liggen in het interval 33,2% - 46,8%.

Nomogram bij 95% waarschijnlijkheid

steekproefomvang	waargenomen percentage in tabel				
	50	40	30	20	10
N = 50	13.9	13.6	12.7	11.1	8.3
N = 100	9.8	9.6	9.0	7.8	5.9
N = 200	6.9	6.8	6.4	5.5	4.2
N = 500	4.4	4.3	4.0	3.5	2.6
N = 1000	3.1	3.0	2.8	2.5	1.9
N = 2000	2.2	2.1	2.0	1.8	1.3

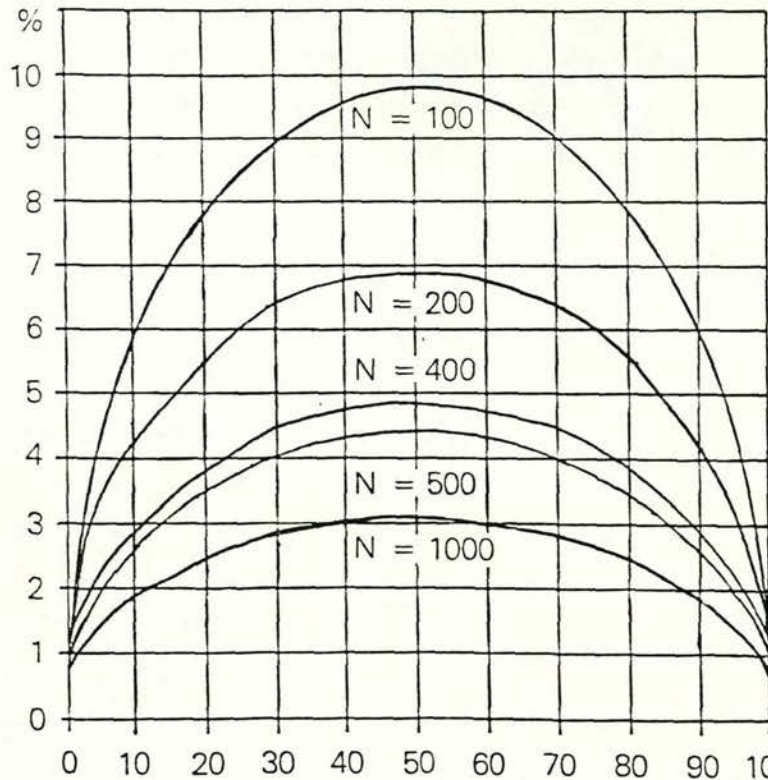
Formule voor random sample

$$\pm 1.96 \sqrt{\frac{p \cdot q}{n}}$$

Hierachter is een voorbeeld opgenomen van een nomogram voor gewone steekproeven.

Nomogram

marge in procenten %

waargenome uitkomst in procenten

Hoofdstuk 6: Veldwerk

Het veldwerk werd verricht in de periode 18 augustus 1986 - 12 september 1986. Het enquêteformulier met begeleidend schrijven werd verzonden op 18-8-1986 en de reminder op 1-9-1986.

Hoofdstuk 7: Verwerking

7.1. Het koderen

Het koderen van de vragenlijsten geschiedde door vaste medewerkers van r+m, welke daartoe alvorens met de werkzaamheden te starten een uitvoerige mondelinge instructie hadden ontvangen.

7.2. Komputerverwerking

Na kodering vond het vastleggen van de data op diskettes plaats. Alvorens tot draaiing van de tabellen werd overgegaan, werden de diskettes d.m.v. een speciaal daartoe door r+m ontworpen "scanningsprogramma" m.b.v. de komputer gecontroleerd op kodeer- en logische inconsistenties. De feitelijke verwerking gebeurde ten kantore van r+m, Research en Marketing, alwaar het eigen S.P.S.S.-pakket geïnstalleerd is op de PDP 11/73.

Hoofdstuk 8: Anonimiteit en opslag

8.1. Anonimiteit

Overeenkomstig de algemene procedure in het sociaal-wetenschappelijk- en marktonderzoek zullen individuele gegevens, die r+m in het kader van dit onderzoek heeft verzameld, noch aan de opdrachtgever, noch aan derden worden verstrekt. Wat dit laatste betreft heeft r+m zich onderworpen aan de ICC/ESOMAR-kode: "International Code of Practice, Marketing and Social Research".

8.2. Opslag

Vragenlijsten en/of ander schriftelijk materiaal wordt tijdelijk opgeslagen. Diskettes worden minimaal 2 jaar bewaard.

Speciale afspraken worden gemaakt t.a.v. het aktueel op tape houden van een databestand.

